

WIJ WILLEM-ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Invorderingswet 1990 in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26) (Wet implementatie eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking)

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Invorderingswet 1990 aan te passen overeenkomstig Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26);

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Wet op de vennootschapsbelasting 1969 wordt als volgt gewijzigd:

A. Aan **artikel 13** wordt een lid toegevoegd, luidende:

19. In afwijking van het negende lid is de deelnemingsvrijstelling van toepassing op voordelen uit hoofde van een beleggingsdeelneming voor zover die voordelen rechtstreeks samenhangen met de op grond van artikel 13ab in aanmerking genomen voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam.

B. Aan **artikel 13a** wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. In afwijking van het eerste lid wordt een waardeverandering van het belang in een lichaam niet in aanmerking genomen voor zover die waardeverandering rechtstreeks samenhangt met voordelen die uit hoofde van artikel 13ab bij het bepalen van de winst van de belastingplichtige in aanmerking zijn genomen of in mindering kunnen worden gebracht op grond van het zevende lid van dat artikel.

C. Na **artikel 13aa** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 13ab

1. Bij het bepalen van de winst worden in aanmerking genomen de voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam naar tijdsgelang en naar rato van het belang dat de belastingplichtige in dat gecontroleerde lichaam heeft. De voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam zijn de in een jaar door dat lichaam genoten besmette voordelen, zijnde:

- a. rente of andere voordelen uit financiële activa;
- b. royalty's of andere voordelen uit immateriële activa;
- c. dividenden en voordelen uit de vervreemding van aandelen;
- d. voordelen uit financiële leasingactiviteiten;
- e. voordelen uit verzekeringsactiviteiten, bankactiviteiten en andere financiële activiteiten;

of

f. voordelen uit factureringsactiviteiten bestaande uit verkoopvoordelen en dienstenvoordelen behaald met goederen en diensten, gekocht van en verkocht aan de belastingplichtige of een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon en weinig of geen economische waarde toevoegen;

verminderd met de met die voordelen verband houdende kosten.

2. Het eerste lid vindt slechts toepassing voor zover het saldo van de in een jaar genoten besmette voordelen van een gecontroleerd lichaam positief is en voor zover dat saldo voor het einde van dat jaar niet is uitgekeerd door dat lichaam.

3. Onder een gecontroleerd lichaam wordt verstaan: een lichaam waarin de belastingplichtige al dan niet tezamen met een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon een belang heeft:

- a. van meer dan 50% van de aandelen in het nominaal gestorte kapitaal;
- b. dat meer dan 50% van de statutaire stemrechten vertegenwoordigt; of
- c. dat recht geeft op meer dan 50% van de winst;

mits dat lichaam in een bij ministeriële regeling aangewezen staat is gevestigd volgens de fiscale of andere wetgeving van die staat, waarbij die aangewezen staat:

d. op 1 oktober van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarin het jaar, bedoeld in het eerste lid, aanvangt lichamen niet of naar een tarief van minder dan 7% onderwerpt aan een belasting naar de winst; of

e. is opgenomen in een in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarin het jaar, bedoeld in het eerste lid, aanvangt geldende EU-lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden voor belastingdoeleinden;

tenzij dat lichaam volgens de fiscale wetgeving van een andere staat dan een hiervoor bedoelde aangewezen staat aldaar is onderworpen aan een belasting naar de winst.

4. In afwijking van het derde lid is geen sprake van een gecontroleerd lichaam:

a. indien de door het gecontroleerde lichaam genoten voordelen doorgaans hoofdzakelijk bestaan uit andere voordelen dan besmette voordelen; of

b. indien het gecontroleerde lichaam een financiële onderneming is als bedoeld in artikel 2, vijfde lid, van Richtlijn 2016/1164/EU van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26) en de door dat lichaam genoten besmette voordelen doorgaans hoofdzakelijk afkomstig zijn van anderen dan de belastingplichtige of een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon.

5. Het eerste lid is niet van toepassing indien het gecontroleerde lichaam een wezenlijke economische activiteit uitoefent.

6. Ter verrekening van de op de ingevolge het eerste lid uit hoofde van een gecontroleerd lichaam in aanmerking genomen voordelen drukkende winstbelasting wordt de verschuldigde vennootschapsbelasting verminderd volgens artikel 23e.

7. Voor zover het saldo van de door een gecontroleerd lichaam in een jaar genoten besmette voordelen negatief is en op grond van het tweede lid niet in aanmerking wordt genomen, wordt het in mindering gebracht op en ten hoogste tot het saldo van de positieve besmette voordelen van dat lichaam van de zes volgende jaren. Het in mindering brengen van negatieve saldi vindt plaats in de volgorde waarin deze zijn ontstaan en de positieve saldi zijn ontstaan.

8. Voor de toepassing van dit artikel wordt als een aan de belastingplichtige gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon aangemerkt:

a. een lichaam waarin de belastingplichtige een belang heeft;

b. een lichaam dat of een natuurlijk persoon die een belang heeft in de belastingplichtige.

9. Indien een natuurlijk persoon of een lichaam een belang heeft in de belastingplichtige en in een of meer andere lichamen wordt voor de toepassing van dit artikel ieder van die lichamen aangemerkt als een aan de belastingplichtige gelieerd lichaam.

10. Onder een belang als bedoeld in het achtste en negende lid wordt verstaan een belang dat:

a. ten minste 25% bedraagt van de aandelen in het nominaal gestorte kapitaal van het lichaam;

b. ten minste 25% vertegenwoordigt van de statutaire stemrechten in het lichaam; of

c. recht geeft op ten minste 25% van de winst van het lichaam.

11. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld voor de bepaling van hetgeen onder een wezenlijke economische activiteit als bedoeld in het vijfde lid wordt verstaan.

C. Na **artikel 15a** wordt een afdeling ingevoegd, luidende:

Afdeling 2.9a Generieke renteaftrekbeperking

Artikel 15b

1. Bij het bepalen van de in een jaar genoten winst komt het saldo aan renten niet in aftrek voor zover dat saldo meer bedraagt dan het hoogste van de volgende bedragen:

a. 30% percent van de gecorrigeerde winst;

b. € 1 000 000.

2. Het saldo aan renten is het bedrag aan rentelasten ter zake van geldleningen verminderd met het bedrag aan rentebaten ter zake van geldleningen, welke rentelasten en rentebaten zonder toepassing van dit artikel in aanmerking worden genomen bij het bepalen van de in een jaar genoten winst. Het saldo aan renten bedraagt ten minste nihil.

3. De gecorrigeerde winst, bedoeld in het eerste lid, is de winst zoals die zonder toepassing van het eerste lid wordt berekend:

a. vermeerderd met het bedrag van de afschrijvingen op en afwaarderingen tot lagere bedrijfswaarde van een bedrijfsmiddel van het jaar en verminderd met het bedrag van de terugnamen van afwaarderingen tot lagere bedrijfswaarde van een bedrijfsmiddel van het jaar; en

b. vermeerderd met het saldo aan renten van het jaar, met uitzondering van renten ter zake van geldleningen als bedoeld in het zesde lid, onderdeel d;

waarbij de gecorrigeerde winst ten minste op nihil wordt gesteld.

4. Onder het saldo aan renten worden niet begrepen rentelasten en rentebaten ter zake van geldleningen voor zover die deel uitmaken van winst uit een andere staat als bedoeld in artikel 15e waarop de objectvrijstelling voor buitenlandse ondernemingswinsten van toepassing is.

5. Voor zover in een jaar het saldo aan renten ingevolge het eerste lid niet in aftrek komt, wordt dat overgebracht naar het volgende jaar en komt dat in aftrek bij het bepalen van de winst van het volgende jaar, voor zover het saldo aan renten van dat jaar lager is dan het hoogste van de bedragen, bedoeld in het eerste lid. Het in aanmerking nemen van saldi aan renten die ingevolge het eerste lid niet in aanmerking zijn gekomen, geschiedt in de volgorde waarin die saldi zijn ontstaan. De inspecteur stelt het voort te wentelen saldo aan renten van een jaar vast bij voor bezwaar vatbare beschikking.

6. Voor de toepassing van dit artikel:

a. wordt onder een geldlening verstaan: een vordering of schuld die voortvloeit uit een overeenkomst van geldlening of een daarmee vergelijkbare overeenkomst;

b. worden onder rentelasten ter zake van geldleningen mede begrepen: kosten ter zake van geldleningen en ter zake van rechtshandelingen die strekken tot het afdekken van renterisico's of valutarisico's ter zake van geldleningen;

c. worden onder rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van geldleningen mede begrepen: valutaresultaten ter zake van geldleningen, alsmede resultaten ter zake van rechtshandelingen die strekken tot het afdekken van renterisico's of valutarisico's ter zake van geldleningen;

d. worden onder rentelasten ter zake van geldleningen mede begrepen: renten ter zake van geldleningen die vóór toepassing van het zevende lid als voortbrengingskosten van een activum worden geactiveerd, waarbij buiten beschouwing blijft dat die renten niet in aanmerking worden genomen bij het bepalen van de in een jaar genoten winst.

7. Voor zover renten als bedoeld in het zesde lid, onderdeel d, door de toepassing van het eerste lid niet in aftrek komen, worden die renten niet geactiveerd als voortbrengingskosten van het activum. Indien het saldo aan renten dat in een jaar door de toepassing van het eerste lid niet in aftrek komt naast de renten ter zake van geldleningen, bedoeld in het zesde lid, onderdeel d, bestaat uit overige rentelasten ter zake van geldleningen, geldt dat die overige rentelasten in dat jaar bij voorrang niet in aftrek komen.

D. Aan **artikel 15e** worden twee leden toegevoegd, luidende:

10. De objectvrijstelling voor buitenlandse ondernemingswinsten vindt geen toepassing op de aan een vaste inrichting toerekenbare besmette voordelen, bedoeld in artikel 13ab, eerste lid, indien die vaste inrichting is gelegen in een staat als bedoeld in artikel 13ab, derde lid. De artikelen 13ab, tweede lid, vierde lid, onderdeel a, vijfde tot en met zevende lid, en elfde lid, en 23e zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat daarbij voor gecontroleerd lichaam wordt gelezen: vaste inrichting.

11. De winst die wordt behaald met de overdracht van een onderneming die, of een zelfstandig onderdeel van een onderneming dat, wordt gedreven met behulp van een vaste inrichting wordt verminderd met de met die winst rechtstreeks samenhangende besmette voordelen voor zover die voordelen reeds in aanmerking zijn genomen op grond van het tiende lid.

E. In hoofdstuk IV wordt na **artikel 23d** een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 23e

1. De op de voet van hoofdstuk V berekende belasting wordt verminderd wegens de verrekening bij voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam als bedoeld in artikel 13ab.

2. De vermindering wegens de verrekening bij voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam is het laagste van de volgende bedragen:

a. het door de belastingplichtige aan te tonen werkelijke bedrag aan winstbelasting dat ter zake van de in aanmerking genomen voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam door dat lichaam is betaald;

b. het bedrag dat tot de volgens hoofdstuk V berekende belasting in dezelfde verhouding staat als de voordelen, bedoeld in onderdeel a, staat tot het belastbare bedrag.

3. De vermindering ingevolge dit artikel bedraagt ten hoogste het bedrag van de op de voet van hoofdstuk V berekende belasting, verminderd met de verminderingen volgens de re gelen ter voorkoming van dubbele belasting, de deelnemingsverrekening en de verrekening bij buitenlandse ondernemingswinsten.

4. Voor zover in een jaar het volgens het tweede of derde lid berekende bedrag niet leidt tot een vermindering van de volgens hoofdstuk V over dat jaar berekende belasting, wordt het overgebracht naar het volgende jaar en in dat jaar bij de berekening van de verrekening bij voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam in aanmerking genomen door het toe te voegen aan het bedrag van het tweede lid, onderdeel a. Deze overbrenging vindt alleen plaats indien het naar het volgende jaar over te brengen bedrag door de inspecteur is vastgesteld bij voor bezwaar vatbare beschikking.

5. Indien enig feit grond oplevert voor het vermoeden dat het volgens het vierde lid over te brengen bedrag te hoog is vastgesteld, kan de inspecteur de beschikking, bedoeld in het vierde lid, herzien bij voor bezwaar vatbare beschikking. Een feit dat de inspecteur bekend was of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn, kan geen grond voor herziening opleveren, behoudens in de gevallen waarin de belastingplichtige ter zake van dit feit te kwader trouw is. Artikel 16, tweede lid, aanhef en onderdeel c, derde lid en vierde lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen is van overeenkomstige toepassing.

F. In **artikel 28c**, zevende lid, wordt "zeventiende lid" vervangen door: zeventiende en negentiende lid.

Artikel II

De Invorderingswet 1990 wordt als volgt gewijzigd:

A. **Artikel 25a** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, eerste volzin, wordt "een lidstaat" vervangen door "een andere lidstaat" en wordt "een staat" vervangen door "een andere staat". Voorts wordt "vennootschapsbelasting of inkomstenbelasting" vervangen door "inkomstenbelasting" en wordt "vennootschapsbelasting, onderscheidenlijk inkomstenbelasting," vervangen door "inkomstenbelasting".

2. In het tweede lid, onderdeel a, wordt "een lidstaat" vervangen door "een andere lidstaat". Voorts wordt "een staat" vervangen door "een andere staat".

B. Na **artikel 25a** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 25b

1. Op verzoek van een belastingschuldige die is gevestigd in een andere lidstaat van de Europese Unie of in een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte wordt onder bij ministeriële regeling te stellen regels uitstel van betaling verleend voor belastingaanslagen voor zover daarin is begrepen vennootschapsbelasting die betrekking heeft op voordelen ter zake van vermogensbestanddelen die bij de belastingschuldige bij het vaststellen van de belastingaanslag in aanmerking zijn genomen terwijl bij die belastingschuldige deze voordelen niet in aanmerking zouden zijn genomen ingeval deze ter zake van die vermogensbestanddelen voor de heffing van vennootschapsbelasting belastingplichtig in Nederland zou zijn gebleven. Het bedrag waarvoor uitstel van betaling is verkregen, wordt in vijf gelijke jaarlijkse termijnen voldaan waarvan de eerste termijn één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet vervalt en elk van de volgende termijnen telkens een jaar later. De in de eerste volzin bedoelde regels zien op de uitvoering van dit artikel, waaronder begrepen regels betreffende de administratieve verplichtingen.

2. Indien de ontvanger aannemelijk maakt dat gegronde vrees bestaat dat de belastingschuld niet kan worden verhaald, stelt hij aan het verlenen of voortzetten van uitstel van betaling de voorwaarde dat voldoende zekerheid wordt gesteld.

3. Het uitstel van betaling, bedoeld in het eerste lid, wordt beëindigd ingeval:

a. de belastingschuldige niet meer is gevestigd in een andere lidstaat van de Europese Unie of in een andere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

b. niet meer wordt voldaan aan de bij de in het eerste lid bedoelde ministeriële regeling gestelde regels;

c. niet meer voldoende zekerheid als bedoeld in het tweede lid is gesteld; of

d. de in het eerste lid bedoelde voordelen ter zake van vermogensbestanddelen bij de belastingschuldige in aanmerking zouden zijn genomen indien hij belastingplichtig in Nederland zou zijn geweest.

4. Het in het eerste lid bedoelde verzoek wordt gedaan tegelijk met de aangifte waarin een voordeel als bedoeld in het eerste lid is opgenomen.

Artikel III

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2019, met dien verstande dat:

a. artikel I voor het eerst toepassing vindt met betrekking tot boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2019;

b. artikel II voor het eerst toepassing vindt met betrekking tot belastingschulden waarvoor op of na 1 januari 2019 uitstel van betaling is verleend.

Artikel IV

Deze wet wordt aangehaald als: Wet implementatie eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Financiën,

Wijziging van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Invorderingswet 1990 in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26) (Wet implementatie eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking)

Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

I.	ALGEMEEN	9
1.	Inleiding	9
2.	Implementatiegevolgen voor Nederland	10
2.1	Controlled foreign companies	10
2.2	Earningsstrippingmaatregel	15
2.3	GAAR	22
2.3	GAAR	22
2.4	Exitheffingen	22
3.	Internetconsultatie	25
4.	Budgettaire aspecten	29
5.	Uitvoeringskosten Belastingdienst	30
6.	Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger	31
7.	Overleg koepel- en belangenorganisaties	31
8.	Transponeringstabel	32
II.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING	42

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

In het kader van de bestrijding van grondslaguitholling en winstverschuiving heeft de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) op 5 oktober 2015 de definitieve actierapporten gepresenteerd van het project Base Erosion and Profit Shifting (BEPS-project). Vanuit het oogpunt van een snelle en gecoördineerde implementatie van de maatregelen ter bestrijding van BEPS heeft de Europese Commissie (EC) in januari 2016 een voorstel gepresenteerd voor een EU-richtlijn, de Anti Tax Avoidance Directive (ATAD), om bepaalde aanbevelingen van de OESO over BEPS in de Europese Unie (EU) toe te passen.¹ Deze aanpak is in lijn met de Nederlandse inzet om maatregelen tegen belastingontwijking in bindende regels (hard law) vast te leggen, zodat rechtszekerheid en een uniforme toepassing en daardoor een gelijk speelveld het best gewaarborgd kunnen worden. Onder het Nederlandse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie is het richtlijnvoorstel van de EC in de eerste helft van 2016 in Raadsverband besproken. Hierbij is het doel geweest om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de uitkomsten van het BEPS-project. In juni 2016 hebben de EU-lidstaten een politiek akkoord bereikt over het voorstel en op 12 juli 2016 is de EU-richtlijn tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt tot stand gekomen.² Op 31 augustus 2016 en 30 juni 2017 zijn rectificaties van deze richtlijn gepubliceerd. Dit wetsvoorstel strekt tot implementatie van de laatstelijk gerectificeerde EU-richtlijn tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (hierna: ATAD1).³ De richtlijn dient – behoudens enkele uitzonderingen – op 31 december 2018 in wetgeving te zijn omgezet. In onderdeel 8 is de transponeringstabel opgenomen.

De maatregelen uit ATAD1 komen bovenop en deels in de plaats van de verschillende antimisbruikmaatregelen die Nederland al heeft in de vennootschapsbelasting. Zo zijn er bijvoorbeeld renteaftrekbeperkingen, maatregelen tegen onbedoeld gebruik van de deelnemingsvrijstelling en maatregelen die handel in verlieslichamen tegengaan. Met de toevoeging van het pakket aan maatregelen uit ATAD1 wordt een belangrijke stap gezet naar de verbetering van de mogelijkheden om belastingontwijking tegen te gaan.

Voor zover de earningsstrippingsmaatregel en de CFC-maatregel aanleiding geven tot aanpassingen die niet rechtstreeks voortvloeien uit (expliciete keuzes in) de richtlijn, zullen deze aanpassingen geen onderdeel uitmaken van dit implementatiewetsvoorstel. Deze wijzigingen zullen deel uitmaken van een wetsvoorstel dat onderdeel uitmaakt van het pakket Belastingplan 2019. Het gaat hierbij om het laten vervallen van enkele specifieke renteaftrekbeperkingen en de

¹ Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken die de werking van de interne markt rechtstreeks schaden, COM(2016) 26.

² Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016, PbEU 2016, L 193/1.

³ Rectificatie van Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016, PbEU 2017, L 167/58.

houdsterverliesregeling, de introductie van een maatregel ter bestrijding van handel in lichamen met voortgewentelde rente als gevolg van de implementatie van de earningsstrippingmaatregel en technische aanpassingen in verband met de regelingen die zien op de fiscale eenheid, splitsingen, fusies, bestuurlijke herindelingen of herschikkingen. Daarnaast wordt het Besluit fiscale beleggingsinstellingen aangepast.

2. Implementatiegevolgen voor Nederland

Dit wetsvoorstel bevat de maatregelen ter implementatie van ATAD1. Feitelijk komt dat neer op de introductie van een regeling op het gebied van de beperking van renteaftrek ('earningsstripping') en een regeling voor zogenoemde gecontroleerde buitenlandse entiteiten, afgekort CFC ('controlled foreign companies'). Ook wordt de bestaande exithetfing op enkele punten aangepast naar aanleiding van ATAD1.

ATAD1 legt EU-lidstaten tevens de verplichting op een algemene antimisbruikbepaling, afgekort GAAR ('general anti-abuse rule') te implementeren.⁴ Nederland kent met het leerstuk van fraus legis reeds een algemene antimisbruikbepaling, die overigens ook buiten de vennootschapsbelasting werking heeft. Om die reden behoeft de GAAR geen specifieke implementatie. Verderop in het algemeen deel van deze memorie wordt nader ingegaan op het leerstuk van fraus legis en de verhouding tot de GAAR.

Daarnaast bevat ATAD1 een maatregel die gericht is tegen het gebruik van hybride entiteiten en instrumenten. Deze maatregel is aangepast bij een wijzigingsvoorstel op ATAD1, dat is uitgemond in de tweede EU-richtlijn antibelastingontwijking (ATAD2). De werking van de maatregel wordt in ATAD2 aanzienlijk verruimd en de toepassingsdatum is gelijktijdig aangepast van 1 januari 2019 naar 1 januari 2020. Hierdoor bestaat — anders dan oorspronkelijk het geval was in ATAD1 — geen Europeesrechtelijke verplichting meer om per 1 januari 2019 in de nationale wetgeving te voorzien in nieuwe hybridemismatchbepalingen tussen EU-lidstaten. Voor de hybridemismatchmaatregelen van ATAD2 volgt derhalve een separaat implementatietraject. Een conceptwetsvoorstel voor de implementatie van de hybridemismatchmaatregelen wordt door middel van een internetconsultatie voor openbare consultatie aangeboden. Het streven bestaat deze internetconsultatie in de tweede helft van 2018 te laten plaatsvinden.

2.1 Controlled foreign companies

ATAD1 legt EU-lidstaten de verplichting op een maatregel in te voeren gericht tegen het verschuiven van winsten naar buitenlandse laagbelaste gecontroleerde lichamen of vaste inrichtingen (CFC-maatregel) of bestaande CFC-regels aan te passen indien deze niet in lijn zijn met de richtlijn.⁵ Belastingplichtigen kunnen proberen om winsten te verschuiven door mobiele activa – zoals immateriële activa – te verplaatsen naar een in een laagbelastend land gevestigd gecontroleerd lichaam of naar een in een laagbelastend land gelegen vaste inrichting (CFC), zodat

⁴ Artikel 6 ATAD1.

⁵ Artikel 7 in samenhang met artikel 8 ATAD1.

de daarmee samenhangende winst daar neerslaat. Daarmee kan belastingheffing worden vermeden (dan wel - op zijn minst - worden uitgesteld, zolang de winst uit de verplaatste mobiele activa niet wordt uitgekeerd).

Op grond van de CFC-maatregel dient allereerst vastgesteld te worden of een gecontroleerd lichaam of een vaste inrichting van een belastingplichtige kwalificeert als een CFC. Vervolgens worden voordelen van een CFC tot de winst van de belastingplichtige gerekend voor zover deze voordelen niet (tijdig) zijn uitgekeerd. ATAD1 geeft EU-lidstaten de keuze tussen twee varianten voor het bepalen van de tot de winst van de belastingplichtige te rekenen voordelen van een CFC ("model A" en "model B").

Bij model A zijn categorieën van voordelen (dividend, rente, royalty's, et cetera) bepaald die als die door een CFC zijn genoten tot de winst van de belastingplichtige dienen te worden gerekend. Bij model B worden voordelen van een CFC die voortkomen uit kunstmatige constructies die zijn opgezet met als wezenlijk doel een belastingvoordeel te verkrijgen tot de winst van de belastingplichtige gerekend. Van een kunstmatige constructie is in dat verband sprake als de winst van een gecontroleerd lichaam niet is te relateren aan de activiteiten (functies) van het gecontroleerde lichaam, maar aan de activiteiten (functies) van de Nederlandse belastingplichtige. Kort gezegd gaat het dus om winst die bij het gecontroleerde lichaam wordt gerapporteerd, maar die eigenlijk in de belastinggrondslag van de Nederlandse belastingplichtige thuishoort. Op basis van het arm's-lengthbeginsel dat is verankerd in de vennootschapsbelasting rekent Nederland dergelijke winst al tot de belastinggrondslag van een Nederlandse belastingplichtige.⁶ Nederland past daarom feitelijk model B al toe en hoeft naar de mening van het kabinet dan ook strikt genomen niets aanvullends te regelen om aan de richtlijnverplichting te voldoen.

2.1.1. Keuze van het kabinet

Het kabinet wil bij implementatie van de CFC-maatregel verder gaan dan strikt noodzakelijk is en kiest ervoor om naast de bestaande toepassing van het arm's-lengthbeginsel een regeling te introduceren gebaseerd op model A.⁷ Het kabinet stelt voor om deze regeling toe te passen in geval van CFC's in landen zonder winstbelasting of met een statutair tarief van minder dan 7% of in landen die zijn opgenomen op de EU-lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden voor belastingdoeleinden⁸ (hierna: EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties). Op grond van deze regeling zal Nederland in voorkomende gevallen buitenlands inkomen dat op grond van het arm's-lengthbeginsel niet toe te rekenen is aan Nederland in de heffingsgrondslag betrekken. Het kabinet wil dat de maatregel daarmee als stopbord werkt zodat dergelijke structuren – met als doel belasting te ontwijken door winsten naar deze landen te verschuiven – zich onder Nederland niet meer voordoen.

⁶ Artikel 8b Wet Vpb 1969.

⁷ Hiermee wordt ook uitvoering gegeven aan de motie Groot (Kamerstukken II 2016/17, 34552, nr. 56).

⁸ Volgens besluit van de Ecofin-Raad van 5 december 2017 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15429-2017-INIT/nl/pdf>).

Om voor Nederlandse concerns met reële buitenlandse activiteiten een concurrentienadeel ten opzichte van bedrijven die alleen in die landen lokaal actief zijn te voorkomen en de aanvullende regeling uitvoerbaar te maken voor het bedrijfsleven en de Belastingdienst is de uit de richtlijn voortvloeiende uitzondering binnen model A voor een 'wezenlijke economische activiteit' concreet ingevuld. Hierdoor kan in de uitvoeringspraktijk aan de voorkant worden vastgesteld of de CFC-maatregel van toepassing is. Wanneer van een 'wezenlijke economische activiteit' sprake is wordt verderop in deze memorie toegelicht.

2.1.2. Nederlandse CFC-maatregel

In dit wetsvoorstel is de hiervoor bedoelde CFC-maatregel opgenomen. Deze CFC-maatregel is, zoals opgemerkt, een aanvulling op het reeds bestaande instrumentarium in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969). De CFC-maatregel doet daarmee niets af aan de reeds bestaande wijze waarop constructies worden bestreden, waaronder vestigingsplaatsonderzoeken en verrekenprijscorrecties. In het vervolg van deze paragraaf worden de stappen beschreven die belastingplichtigen moeten doorlopen bij de toepassing van de in dit wetsvoorstel opgenomen aanvullende CFC-maatregel.

2.1.2.1. Stap 1: Wanneer is sprake van een CFC?

Er is op grond van dit wetsvoorstel sprake van een voor de CFC-maatregel vatbare entiteit als een belastingplichtige al dan niet tezamen met een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon een direct of indirect belang van meer dan 50% in een lichaam heeft of een vaste inrichting heeft. Er is vervolgens sprake van een CFC als, kort gezegd, dat lichaam is gevestigd of die vaste inrichting is gelegen in een land dat lichamen niet of naar een tarief van minder dan 7% onderwerpt aan een belasting naar de winst of in een land dat is opgenomen op de EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties.

2.1.2.2. Stap 2: Wat zijn de CFC-voordelen?

Als sprake is van een CFC dan wordt het positieve saldo aan niet (tijdig) uitgekeerde besmette voordelen tot de winst van de belastingplichtige gerekend. De besmette voordelen zijn gespecificeerde categorieën, zoals rente, royalty's en dividenden, verminderd met de daarmee verband houdende kosten. De omvang van de besmette voordelen wordt naar Nederlandse maatstaven bepaald. Als sprake is van een CFC in de vorm van een vaste inrichting dan is de objectvrijstelling voor buitenlandse ondernemingswinsten niet van toepassing op de aan die vaste inrichting toerekenbare besmette voordelen. In onderstaande voorbeelden wordt de berekening van CFC-voordelen die tot de winst van de belastingplichtige worden gerekend geïllustreerd.

Voorbeeld 1

Een belastingplichtige heeft een belang van 100% in een CFC (lichaam) gevestigd in land X. De CFC ontvangt jaarlijks € 1.000.000 aan royalty's gegenereerd door immateriële activa. De CFC heeft de immateriële activa gefinancierd met vreemd vermogen en betaalt jaarlijks € 700.000 aan rente. De omvang van de besmette voordelen wijkt niet af van de omvang naar Nederlandse

maatstaven. De CFC keert geen winst uit. Op grond van de CFC-maatregel wordt het saldo aan besmette voordelen verminderd met de met die voordelen verband houdende kosten: € 1.000.000 - € 700.000 = € 300.000, tot de winst van de belastingplichtige gerekend.

Voorbeeld 2

Een belastingplichtige heeft een CFC (vaste inrichting) gelegen in land Y. Aan de CFC zijn renteloze vorderingen toerekenbaar met een hoofdsom van € 1.000.000. CFC maakt geen kosten. Land Y past het arm's-lengthbeginsel niet toe bij het bepalen van de belastinggrondslag. Daardoor is de belastingdruk in land Y nihil. Naar Nederlandse maatstaven zou – mede gelet op de voorwaarden van de overeenkomst van geldlening – een zakelijke rente 5% zijn. Naar Nederlandse maatstaven zouden daarom € 1.000.000 (hoofdsom) x 5% (rente) = € 50.000 aan rentebaten in de heffing worden betrokken. Op grond van de CFC-maatregel vindt de objectvrijstelling voor buitenlandse ondernemingswinsten geen toepassing op het aan de CFC toerekenbare besmette voordeel van € 50.000 waardoor dit tot de winst van de belastingplichtige wordt gerekend.

2.1.2.3. Stap 3: Uitzondering voor CFC's die onder andere een wezenlijke economische activiteit uitoefenen

De besmette voordelen worden niet in aanmerking genomen als een CFC een 'wezenlijke economische activiteit' uitoefent. Bij de invulling wanneer hiervan sprake is, is aangesloten bij de substance-eisen die per 1 april 2018 gelden voor beoordeling in de dividendbelasting of er sprake is van geldige zakelijke redenen die de economische realiteit weerspiegelen.⁹ Het gaat hier onder andere om een loonkosten criterium van € 100.000 en de eis van een kantoorruimte die gedurende ten minste 24 maanden ter beschikking staat. Dit zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve criteria.¹⁰ De door het personeel te verrichten werkzaamheden mogen niet louter ondersteunend of ondergeschikt zijn en het personeel moet de benodigde professionele kennis bezitten. En bij de kantoorruimte dient het te gaan om een eigen kantoorruimte die is ingericht en ook daadwerkelijk wordt gebruikt om de werkzaamheden te kunnen uitoefenen. Het kabinet verwacht dat deze voorwaarden effectief zijn om structuren – met als doel belasting te ontwijken door winsten te verschuiven – onder Nederland tegen te gaan.

Daarnaast zijn er in het geval dat de CFC-maatregel toepassing vindt uitzonderingen als de CFC hoofdzakelijk andere voordelen ontvangt dan besmette voordelen en als in de CFC een financiële onderneming wordt gedreven en deze CFC de besmette voordelen hoofdzakelijk van derden ontvangt. Deze uitzonderingen zijn overgenomen uit ATAD1. Het kabinet kiest ervoor de uitzonderingen geheel overeenkomstig ATAD1 over te nemen waardoor de uitzondering voor financiële ondernemingen niet geldt voor vaste inrichtingen. Het kabinet wenst geen verdere versoepelingen aan te brengen ten opzichte van ATAD1 als de aanvullende CFC-maatregel van toepassing is. Dit wordt hieronder bij de regelingen ter voorkoming van dubbele belastingheffing nader toegelicht.

⁹ Kamerstukken II 2017/18, 34788, nr. 2.

¹⁰ Kamerstukken II 2017/18, 34788, nr. 6.

2.1.2.4. Voorkoming van dubbele belastingheffing

Het wetsvoorstel bevat regels die in het geval van heffing bij latere uitkering van winst door een CFC of bij vervreemding van aandelen in een CFC dubbele belastingheffing beogen te voorkomen. In het geval dat de CFC-maatregel toepassing vindt ter zake van een vaste inrichting zijn regels opgenomen die in het geval van heffing bij overdracht van een onderneming of een zelfstandig onderdeel van een onderneming uitgeoefend door middel van die vaste inrichting dubbele belastingheffing beogen te voorkomen.

Daarnaast worden regels voorgesteld die verrekening van betaalde buitenlandse winstbelasting ter zake van in aanmerking genomen besmette voordelen mogelijk maken overeenkomstig ATAD1. ATAD1 voorziet niet in regels die dubbele belastingheffing voorkomen in het geval dat meerdere landen ter zake van dezelfde CFC de CFC-maatregel toepassen. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen als een belastingplichtige in land A een direct belang in een gecontroleerd lichaam heeft, terwijl een Nederlandse vennootschapsbelastingplichtige in datzelfde gecontroleerde lichaam een indirect belang heeft. Dit geldt overigens in bepaalde gevallen ook voor de situatie dat in Nederland bij meerdere belastingplichtigen ter zake van dezelfde CFC de CFC-maatregel van toepassing is. Omdat Nederland naar de mening van het kabinet strikt genomen al voldoet aan de richtlijnverplichting door het bestaande winstbegrip met inbegrip van het arm's-lengthbeginsel, bestaat in principe ruimte om in de aanvullende CFC-maatregel ruimere regelingen op te nemen. Het kabinet kiest daar echter niet voor. Het kabinet kiest bewust voor een aanvullende CFC-maatregel volgens model A gericht op CFC's in laagbelastende landen of landen op de EU-lijst van niet coöperatieve jurisdicties zonder een wezenlijke economische activiteit. De bedoeling is, zoals gezegd, dat de maatregel als stopbord werkt zodat dergelijke structuren zich onder Nederland niet meer gaan voordoen. Hierbij passen volgens het kabinet geen verdere versoepelingen. De aanvullende CFC-maatregel krijgt hiermee in voorkomende gevallen een nog meer prohibitief karakter.

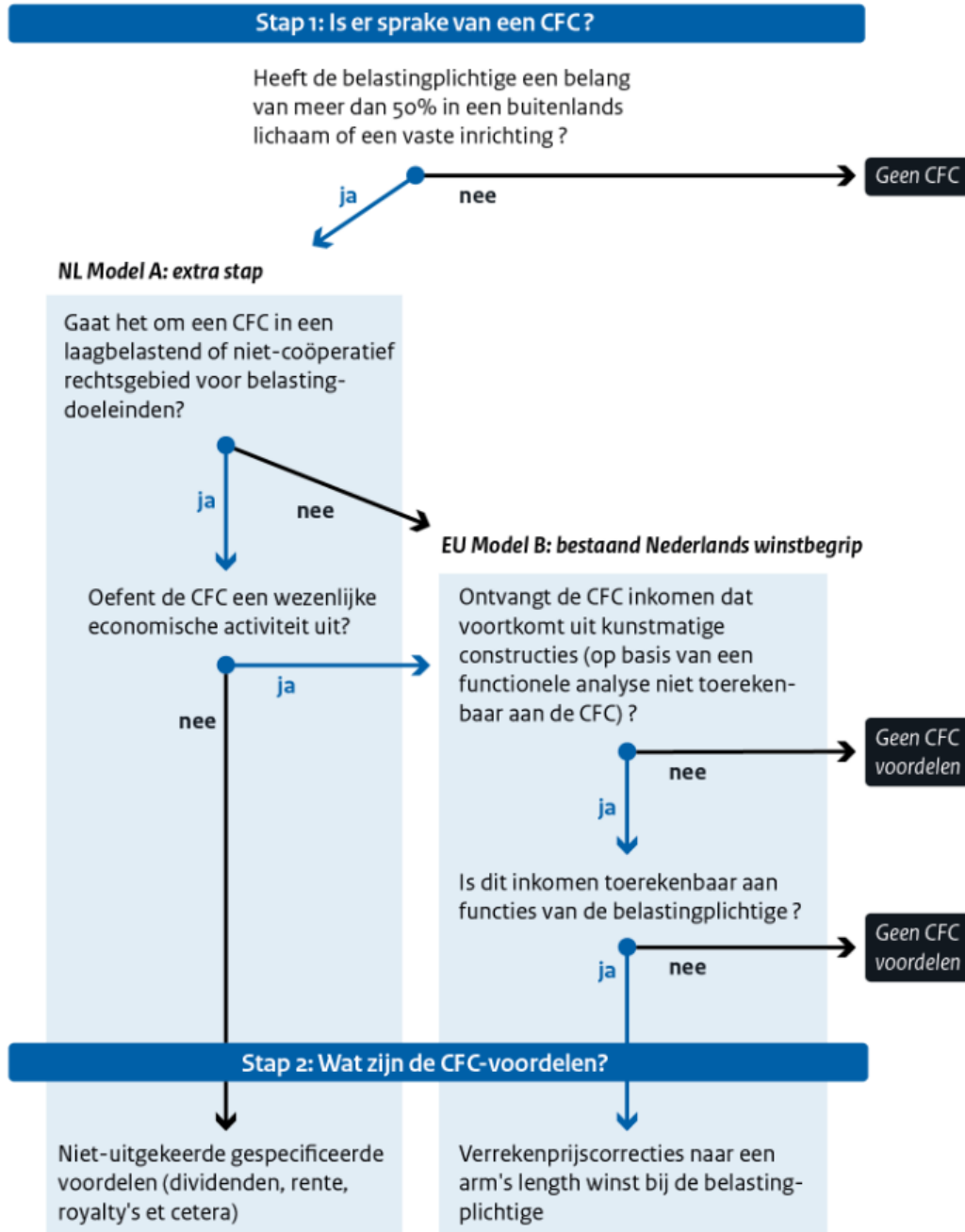
De implementatie van de CFC-maatregel in de nationale wet staat in beginsel los van de in belastingverdragen overeengekomen beperkingen van het Nederlandse heffingsrecht over ondernemingswinsten. Alleen als een verdrag de vrijstellingsmethode ter voorkoming van dubbele belasting bevat ter zake van ondernemingswinsten van een vaste inrichting kan dit de uitsluiting van de objectvrijstelling op grond van de CFC-maatregel ter zijde stellen. Dit betreft echter – veelal oudere - belastingverdragen waarin geen zogenoemde switch-overbepaling is opgenomen. Op grond van deze switch-overbepaling geldt als voor de onder die bepaling begrepen inkomsten op basis van nationaal recht een verrekening wordt toegepast voor de toepassing van het belastingverdrag ook een verrekening, waardoor feitelijk wordt bijgeheven tot het Nederlandse niveau. Het is sinds 1996 vast Nederlands verdragsbeleid om de switch-overbepaling in bilaterale belastingverdragen op te nemen; ook bij nieuwe belastingverdragonderhandelingen zal het voor Nederland van belang zijn om deze bepaling op te nemen.

2.1.3. Schematisch overzicht

De keuze van het kabinet voor een aanvullende CFC-regeling volgens model A bovenop het bestaande instrumentarium in de Wet Vpb 1969 leidt tot de in figuur 1 opgenomen vereenvoudigde

weergave van Nederlandse belastingheffing over CFC-voordelen. Hierbij dient te worden aangetekend dat CFC-voordelen die als verrekenprijscorrecties in de heffing worden betrokken, in de aangifte vennootschapsbelasting niet als CFC-voordelen herkenbaar zullen zijn.

Figuur 1: Vereenvoudigde weergave Nederlandse belastingheffing CFC-voordelen

2.2 Earningsstrippingmaatregel

Achtergrond: tegengaan van grondslaguitholling

De vergoeding over vreemd vermogen, de rentebetaling, is in de vennootschapsbelasting in beginsel aftrekbaar van de winst. Hoewel daartegenover staat dat rente aan de ontvangstkant in beginsel wordt belast, kan de allocatie van rentelasten evenwel van groot belang zijn voor de belastingdruk van ondernemingen. Zo kunnen internationaal opererende ondernemingen inspelen

op tariefsverschillen in de vennootschapsbelasting die er tussen verschillende landen bestaan. Door bijvoorbeeld de betaalde rente in aftrek te brengen bij een concernvennootschap in een land met een hoog belastingtarief en de ontvangen rente te laten neerslaan bij een concernvennootschap in een land met een laag belastingtarief wordt belasting ontweken. ATAD1 schrijft een generieke renteaftrekbeperking voor rentebetalingen op derdenleningen en concernleningen voor in de vorm van een earningsstrippingmaatregel. Deze maatregel is er – kort gezegd – op gericht om winstverschuiving en grondslaguitholling door middel van rentebetalingen te voorkomen. In de huidige Wet Vpb 1969 is een aantal specifieke renteaftrekbeperkingen opgenomen om in nader omschreven situaties ongewenste vormen van grondslaguitholling door bovenmatige renteaftrek tegen te gaan. Met ATAD1 wordt dus een andere weg ingeslagen. Een earningsstrippingmaatregel kent in tegenstelling tot de bestaande specifieke renteaftrekbeperkingen een algemeen karakter. Aan de hand van een generieke norm wordt vastgesteld of de per saldo verschuldigde rente aftrekbaar is. Daarbij is niet relevant of de rentelasten samenhangen met bepaalde transacties of wat de voorwaarden zijn waaronder de schuld is aangegaan. De aftrekbeperking is dus van toepassing op alle rente die per saldo door een belastingplichtige is verschuldigd.

Regeerakkoord: een meer gelijke fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen

ATAD1 biedt de mogelijkheid om keuzes te maken, waarmee de EU-lidstaten uitdrukkelijk de mogelijkheid wordt geboden om tevens (verdergaande) maatregelen te nemen die aansluiten bij het betreffende nationale vennootschapsbelastingstelsel en de daarbij geconstateerde wijze van belastingontwijking. Het kabinet kiest bij de earningsstrippingmaatregel voor een robuuste implementatie die op onderdelen aanzienlijk verder gaat dan de minimumstandaard. Voor zover deze aanscherpingen rechtstreeks voortvloeien uit de hiervoor bedoelde expliciete keuzes en direct of indirect zijn af te leiden uit het regeerakkoord, zijn deze aanscherpingen opgenomen in dit implementatiewetsvoorstel. Als gevolg van de keuze voor een robuuste implementatie wordt niet alleen opgetreden tegen voornoemde grondslaguitholling, maar wordt vooral een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen bij alle belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting nagestreefd. Een ongelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen doet zich voor doordat de aftrekbaarheid van rente de kosten van financiering met vreemd vermogen verlaagt. Hierdoor bestaat er voor bedrijven een stimulans om ondernemingsactiviteiten met vreemd vermogen te financieren. Hetgeen negatieve gevolgen heeft voor de schokbestendigheid van de Nederlandse economie. Omdat vanuit het perspectief van de onderneming zowel rente als dividendbetalingen financieringskosten zijn, zijn er goede economische redenen om beide fiscaal meer gelijk te behandelen.¹¹ Dat een meer gelijke fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen de schokbestendigheid van de Nederlandse economie ten goede komt, wordt onder andere ook geadviseerd door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) in het rapport 'Samenleving en financiële sector'.¹² In de kabinetsreactie op dit rapport is de visie van het WRR om eigen vermogen en vreemd vermogen

¹¹ In opdracht van de Europese Commissie is geanalyseerd hoe groot het fiscale voordeel op financiering met vreemd vermogen is in vergelijking met eigen vermogen. Volgens deze berekeningen bedraagt het fiscale voordeel bij financiering met vreemd vermogen in Nederland ruim 2 procentpunt (zie ZEW, 2012, "Effective tax levels, using the Devereux/Griffith methodology", Project for the EU Commission: TAXUD/2008/CC/099).

¹² WRR, 2016, Samenleving en financiële sector in evenwicht.

evenwichtiger te behandelen onderschreven. In de voorstellen van het vorige kabinet voor een nieuw belastingstelsel die in het voorjaar van 2015 aan de Tweede Kamer zijn voorgelegd is deze fiscale ongelijkheid ook geadresseerd.¹³ Het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen is ten slotte vaker bepleit, bijvoorbeeld in eerdere moties van de Tweede Kamerleden Koolmees, Schouten, Nijboer en Van Weyenberg.¹⁴

Een meer gelijke fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen wordt blijkens het regeerakkoord eveneens nagestreefd door een aanvullende maatregel voor banken en verzekeraars. Dit betreft de zogenoemde minimumkapitaalregel. Deze maatregel kan geen onderdeel vormen van dit implementatievoorstel, want deze maatregel vindt zijn oorsprong niet in ATAD1. De minimumkapitaal zal, zo blijkt uit het regeerakkoord, per 1 januari 2020 in werking treden. Een wetsvoorstel zal naar verwachting in 2019 aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Met deze twee maatregelen wordt naar de mening van het kabinet een ambitieuze stap gezet om ondernemen met meer eigen vermogen te bevorderen en de belastingvoordelen voor vreemd vermogen te beperken. Dat levert stabielere bedrijven en gezondere economische verhoudingen op, zeker bij tegenslag.

Hoofdregel

De earningsstrippingmaatregel beperkt de aftrekbaarheid van de per saldo verschuldigde rente op derden- en concernleningen. Dit is het verschil tussen de rentelasten en rentebaten ter zake van geldleningen en daarmee vergelijkbare overeenkomsten (hierna ook: saldo aan renten). Aan de hand van een vast percentage van "earnings before interest, tax, depreciation and amortisation" (grof gezegd het brutobedrijfsresultaat; hierna ook: EBITDA) wordt het saldo aan renten in aftrek beperkt. Wanneer het bedrag aan aftrekbare rentelasten van de belastingplichtige hoger is dan het bedrag van de belastbare rentebaten, wordt de aftrekbaarheid van het saldo beperkt tot maximaal 30% van de EBITDA van de belastingplichtige of, indien dat hoger is, tot maximaal € 1 miljoen.

Voor de bepaling van de EBITDA wordt de winst op grond van artikel 7, lid 3 van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969 van de belastingplichtige als uitgangspunt genomen. Vervolgens wordt deze winst gecorrigeerd bij de berekening van de impact van de earningsstrippingmaatregel. Het gaat derhalve om de EBITDA die naar fiscale maatstaven wordt bepaald, waardoor vrijgestelde inkomsten niet worden meegerekend. Door de fiscale EBITDA als uitgangspunt te nemen wordt de renteaftrek gekoppeld aan de belastbare economische activiteit van een belastingplichtige. In het onderstaande voorbeeld wordt de hoofdregel van de earningsstrippingmaatregel geïllustreerd.

¹³ Kamerstukken II 2014/15, 32140, nr. 13.

¹⁴ Kamerstukken II 2015/16, 34300, nr. 56 (motie Koolmees/Schouten), Kamerstukken II 2015/16, 32013, nr. 121 (Motie Koolmees/Nijboer) en Kamerstukken II 2016/17, 25087, nr. 144 (motie Schouten en Van Weyenberg).

Voorbeeld 3

Een belastingplichtige heeft aftrekbare rentelasten van € 250 miljoen. De belastbare rentebaten bedragen € 75 miljoen. Het saldo aan renten van de belastingplichtige bedraagt derhalve € 175 miljoen (namelijk € 250 miljoen -/- € 75 miljoen).

De belastingplichtige realiseert met zijn activiteiten een fiscale EBITDA van € 180 miljoen. De maximale aftrekkapaciteit van de belastingplichtige is 30% van € 180 miljoen, € 54 miljoen.

De belastingplichtige kan van het totale saldo aan renten van € 175 miljoen in het totaal maximaal € 54 miljoen aan renten in aftrek brengen. Het resterende bedrag van € 121 miljoen wordt in het betreffende jaar van aftrek uitgesloten.

Maatregel geldt voor alle belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting

Het kabinet maakt in dit wetsvoorstel, zoals opgemerkt, een aantal keuzes die de earningsstrippingmaatregel uit ATAD1 meer richt op een meer gelijke fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen. Deze keuzes hebben gemeen dat daardoor de earningsstrippingmaatregel breder toepasbaar wordt. Ten eerste wordt de zogenoemde groepsuitzondering niet opgenomen in de earningsstrippingmaatregel, terwijl ATAD1 dat wel toestaat. ATAD1 biedt twee mogelijkheden om in het kader van de earningsstrippingregeling een groepsuitzondering op te nemen, namelijk een "eigenvermogenuitzondering" of een "EBITDA-uitzondering". Op grond van de groepsuitzondering blijft het saldo aan renten aftrekbaar wanneer, kort gezegd, de financieringsverhouding of verhouding aan de rentelasten van de belastingplichtige niet onevenredig zijn ten opzichte van de financieringsverhouding of de rentelasten van het concern als geheel. Zonder een groepsuitzondering lopen in beginsel alle belastingplichtigen die volgens de norm van earningsstrippingmaatregel met te veel vreemd vermogen zijn gefinancierd tegen de renteaftrekbeperking aan en niet alleen de belastingplichtigen die ten opzichte van de rest van de groep met relatief veel vreemd vermogen zijn gefinancierd. Met een earningsstrippingmaatregel zonder een groepsuitzondering gaat het kabinet aanzienlijk verder dan de minimumstandaard uit ATAD1. In de fiscale vereenvoudigingsbrief van 20 september 2016¹⁵ is in dat kader aangegeven dat het niet opnemen van een groepsuitzondering leidt tot een robuustere en daarmee voor de Belastingdienst beter uitvoerbare earningsstrippingmaatregel die meer aanleiding geeft om enkele bestaande (complexe) specifieke renteaftrekbeperkingen te heroverwegen. Vanwege het voornemen een robuuste earningsstrippingsmaatregel in te voeren, ontstaat ruimte om enkele bestaande specifieke renteaftrekbeperkingen af te schaffen. Die ruimte is in het regeerakkoord ook genomen. In het regeerakkoord is daarbij opgemerkt dat de specifieke renteaftrekbeperking gericht tegen winstdrainage niet wordt afgeschaft. Het afschaffen van enkele specifieke renteaftrekbeperkingen vormt geen onderdeel van dit implementatiewetsvoorstel, want het vloeit niet rechtstreeks voort uit ATAD1 en zal daarom worden opgenomen in het wetsvoorstel dat onderdeel uitmaakt van het pakket Belastingplan 2019.

¹⁵ Kamerstukken II 2016/17, 34552, nr. 5, p. 4 en 5.

Ten tweede kiest het kabinet ervoor om geen gebruik te maken van de in ATAD1 opgenomen uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten. Het gaat om entiteiten die, kort gezegd, geen gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijke personen hebben. Het opnemen van een dergelijke uitzondering doet afbreuk aan het oogmerk uit het regeerakkoord om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal meer gelijk te behandelen. Immers, waarom zouden op zichzelf staande entiteiten ruimere mogelijkheden moeten hebben voor renteaftrek dan entiteiten die deel uitmaken van een groep of concern?

Drempel

De reikwijdte van de earningsstrippingmaatregel wordt verder verruimd ten opzichte van de minimumnorm uit ATAD1 door het verlagen van de drempel van € 3 miljoen naar € 1 miljoen. Tot een bedrag van € 1 miljoen is het saldo aan renten in ieder geval aftrekbaar. In het onderstaande voorbeeld wordt de werking van de drempel geïllustreerd.

Voorbeeld 4

Bij een saldo aan renten van € 0,7 miljoen en een maximale aftrekkapaciteit (30% van de EBITDA) van € 0,5 miljoen is bij een drempel van € 1 miljoen het totale saldo aan renten van € 0,7 miljoen aftrekbaar.

Bij een saldo aan renten van € 1,7 miljoen en een maximale aftrekkapaciteit (30% van de EBITDA) van € 0,5 miljoen is bij een drempel van € 1 miljoen € 0,7 miljoen in het desbetreffende jaar van aftrek uitgesloten.

Bij een saldo aan renten van € 1,7 miljoen en een maximale aftrekkapaciteit (30% van de EBITDA) van € 1,5 miljoen, is € 0,2 miljoen in het desbetreffende jaar van aftrek uitgesloten. Aangezien de drempel van € 1 miljoen lager is dan de aftrekkapaciteit van 30% van de EBITDA is de drempel in dit geval niet relevant.

Een belastingplichtige kan zich mogelijk 'opknippen' in verschillende vennootschappen om zo vaker gebruik te maken van de drempel. Het is onduidelijk of en zo ja in welke mate zich dat zal gaan voordoen. Indien de praktijk uitwijst dat in grote getale op het voorgaande wordt ingespeeld, worden wettelijke maatregelen worden gezien.

Voortwenteling van niet-aftrekbare rente

Toepassing van de hoofdregel van de earningsstrippingmaatregel kan enerzijds toe leiden dat een deel van het saldo aan renten in een jaar niet in aftrek komt bij het bepalen van de winst (niet-aftrekbaar saldo aan renten). Anderzijds kan na toepassing van de hoofdregel een deel van de ruimte om het saldo aan renten in aftrek te brengen (renteaftrekkapaciteit) onbenut blijven. Om fluctuaties van de winst op de aftrekbaarheid van rente te beperken biedt ATAD1 de EU-lidstaten drie keuzemogelijkheden om het niet-aftrekbare saldo aan renten, dan wel de onbenutte renteaftrekkapaciteit van een jaar, door te schuiven of voort te wentelen, namelijk:

- 1) het niet-aftrekbare saldo aan renten onbeperkt voortwentelen;

- 2) het niet-aftrekbare saldo aan renten onbeperkt voortwentelen in combinatie met het terugwentelen van het niet-aftrekbare saldo aan renten voor ten hoogste drie jaar; of
- 3) het niet-aftrekbare saldo aan renten onbeperkt voortwentelen in combinatie met het voortwentelen van de onbenutte renteaftrekcapaciteit voor ten hoogste vijf jaar.

Het kabinet maakt gebruik van de mogelijkheid om te voorzien in een regeling die belastingplichtigen de mogelijkheid biedt om het in een jaar niet voor aftrek in aanmerking komende saldo aan renten door te schuiven. In dit wetsvoorstel is de optie opgenomen waarbij het niet-aftrekbare saldo aan renten onbeperkt voorwaarts kan worden voortgewenteld (optie 1). Deze optie is verreweg het minst bezwaarlijk voor de uitvoering. Het bedrag aan niet-aftrekbaar saldo aan renten wordt bij een voor bezwaar vatbare beschikking vastgesteld.

Geen uitzondering voor specifieke sectoren

ATAD1 biedt de mogelijkheid om financiële ondernemingen uit te zonderen voor de toepassing van de earningsstrippingmaatregel. Het kabinet kiest er voor om geen uitzondering voor deze ondernemingen op te nemen. De earningsstrippingmaatregel wordt toegepast op het niveau van de fiscale eenheid. Omdat de fiscale eenheid waartoe een vergunninghoudende bank of verzekeraar behoort veelal per saldo geen rente betaalt maar rente ontvangt, wordt een dergelijke fiscale eenheid doorgaans niet geraakt door de earningsstrippingmaatregel. Om die reden is in het consultatiedocument het standpunt ingenomen dat geen uitzondering voor financiële ondernemingen wordt opgenomen. Mede om dezelfde reden is in het regeerakkoord opgenomen dat per 1 januari 2020 een minimumkapitaalregel voor banken en verzekeraars wordt ingevoerd. Immers, het nastreven van een meer gelijke behandeling van eigen en vreemd vermogen is naar de mening van het kabinet ook van belang voor banken en verzekeraars. In gelijke zin heeft het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in oktober 2016 de analyse 'Tax policy, leverage and macro-economic stability' gepubliceerd, waarin het onderstreept dat een evenwichtige vermogensstructuur van financiële instellingen van belang is voor de weerbaarheid van de financiële sector.¹⁶

ATAD1 voorziet in de mogelijkheid om langlopende openbare-infrastructuurprojecten uit te zonderen voor de earningsstrippingmaatregel. Het gaat om infrastructurele projecten die het algemeen belang dienen. Gelijktijdig dient een dergelijke uitzondering de staatssteunbepalingen van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) te respecteren. ATAD1 kent echter geen definitie van langlopende openbare infrastructuurprojecten, noch elders in het Europese recht is een sluitende en toepasbare definitie van langlopende openbare-infrastructuurprojecten voorhanden. Daardoor ligt er in het gebruik van deze uitzondering in meer of mindere mate een staatssteunrisico besloten. Daarom kiest het kabinet ervoor om vooralsnog geen gebruik te maken van de uitzondering voor langlopende openbare-infrastructuurprojecten. Zoals ik in mijn brief van 9 mei jl. heb aangegeven wil dat echter niet zeggen dat het kabinet daarmee iedere vrijstelling voor welk openbaar infrastructuurproject op voorhand uitsluit. Hoewel

¹⁶ IMF, 2016, Tax Policy, leverage and macroeconomic stability (<https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2016/100716.pdf>)

het kabinet een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen een belangrijke beleidsdoelstelling vindt, is het Rijk tegelijkertijd bij het ontwerp, de bouw, de financiering, het onderhoud en (eventueel) de exploitatie van enkele openbare- infrastructuurprojecten partner van private partijen. Daarbij is het 'level playing field' voor het kabinet een belangrijk aandachtspunt. Ook heeft het kabinet daarbij betrouwbaarheid hoog in het vaandel staan. Maar gelijktijdig zijn staatssteunrisico's, budgettaire aspecten en uitvoerbaarheid ook punten van aandacht. De resultante van die weging zal uiterlijk onderdeel vormen van het pakket Belastingplan 2019.

Onmiddellijke werking

In beginsel dienen de maatregelen uit ATAD1 per 1 januari 2019 te zijn geïmplementeerd door de EU-lidstaten. Voor de earningsstrippingmaatregel is hierop een uitzondering gemaakt. Toepassing van die maatregel kan worden uitgesteld tot 1 januari 2024, mits reeds bestaande nationale specifieke renteaftrekbeperkingen (ten minste) even effectief zijn als de earningsstrippingmaatregel. EU-lidstaten die van genoemde uitzondering gebruik willen maken, moeten de EC vóór 1 juli 2017 hebben ingelicht over deze bestaande nationale specifieke renteaftrekbeperkingen die zij tot 1 januari 2024 willen blijven toepassen. Het kabinet heeft ervoor gekozen om geen gebruik te maken van deze uitzonderingsmogelijkheid. Gelet op het (generieke) karakter van de earningsstrippingmaatregel in vergelijking tot het (specifieke) karakter van de bestaande renteaftrekbeperkingen acht het kabinet een beroep op de verlate toepassingsdatum niet opportuun. De earningsstrippingmaatregel treedt in werking per 1 januari 2019 en vindt toepassing op boekjaren die aanvangen op of na die datum.

De earningsstrippingmaatregel is van toepassing op zowel bestaande als nieuwe leningen. Er wordt geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid in ATAD1 om te voorzien in eerbiedigende werking voor leningen die zijn aangegaan vóór 17 juni 2016 en naderhand niet meer (materieel) zijn gewijzigd. Een dergelijke eerbiedigende werking is vanuit het oogpunt van uitvoerbaarheid onwenselijk. Eerbiedigende werking zou namelijk betekenen dat voor de bepaling van het van toepassing zijnde regime jaarlijks bij iedere lening afzonderlijk moet worden vastgesteld wanneer de lening is aangegaan en of zich naderhand (materiële) wijzigingen met betrekking tot die lening hebben voorgedaan. Op sommige leningen van de belastingplichtige zou dan het oude regime van toepassing kunnen zijn en op andere het nieuwe regime, waarbij tevens de vraag opkomt hoe met de samenloop van het oude en nieuwe regime moet worden omgegaan. Eerbiedigende werking leidt bovendien in relatie tot de voorgenomen afschaffing van enkele bestaande specifieke renteaftrekbeperkingen tot een (ingewikkelde) samenloop, omdat het in geval van eerbiedigende werking voor de hand ligt om voor bestaande leningen waarop de earningsstrippingmaatregel geen toepassing vindt, de geldende specifieke renteaftrekbeperkingen te handhaven. Dit staat haaks op het voornemen uit het regeerakkoord om enkele bestaande (complexe) specifieke renteaftrekbeperkingen af te schaffen. Voor nieuwe leningen geldt dan de earningsstrippingmaatregel wel, alsdan zonder bepaalde specifieke renteaftrekbeperkingen. Daarnaast leidt het voorzien in eerbiedigende werking ertoe dat de budgettaire opbrengst de eerste jaren fors lager is, terwijl het kabinet er gelijktijdig naar streeft om door middel van verlaging van het vennootschapsbelastingtarief het Nederlandse vestigingsklimaat voor bedrijven met reële activiteiten aantrekkelijk te houden.

2.3 GAAR

2.3 GAAR

ATAD1 bevat een algemene antimisbruikbepaling, de zogenoemde 'general anti-abuse rule'.¹⁷ Deze GAAR leidt tot het voor de berekening van de verschuldigde vennootschapsbelasting buiten toepassing laten van een constructie of reeks van constructies als aan drie voorwaarden is voldaan. De eerste voorwaarde vereist dat een constructie of reeks van constructies is opgezet met als hoofddoel of een van de hoofddoelen een belastingvoordeel te verkrijgen (het motiefvereiste). De tweede voorwaarde vereist dat een constructie of reeks van constructies het doel of de toepassing van het toepasselijke belastingrecht ondermijnt (het normvereiste). De derde voorwaarde vereist dat een constructie of reeks van constructies, alle relevante feiten en omstandigheden in aanmerking genomen, kunstmatig is (het kunstmatigheidsvereiste). Een constructie of een reeks van constructies wordt als kunstmatig beschouwd voor zover zij niet is opgezet op grond van geldige zakelijke redenen die de economische realiteit weerspiegelen. De reikwijdte van de GAAR in ATAD1 is niet beperkt tot intra-EU-situaties, maar strekt zich in beginsel uit tot binnenlandse, intra-EU- en derdelandensituaties.

In de Nederlandse jurisprudentie is het leerstuk van *fraus legis* ontwikkeld. Dit leerstuk functioneert in feite als een vangnet ingeval er sprake is van een vorm van misbruik die niet met gerichte antimisbruikmaatregelen kan worden bestreden. Voor de toepassing van *fraus legis* zijn twee elementen van belang. Het eerste element vereist dat de handelingen als doorslaggevend oogmerk het vrijdelen van belasting hebben (het motiefvereiste). Het tweede element vereist dat deze belastingverijdeling in strijd komt met doel en strekking van de wet (het normvereiste). *Fraus legis* kent in tegenstelling tot de maatregel in ATAD1 geen afzonderlijk kunstmatigheidsvereiste, maar de zakelijke redenen die in de in ATAD1 opgenomen GAAR relevant zijn voor de vaststelling van de kunstmatigheid zijn eveneens relevant bij de beoordeling van het motief bij de toepassing van *fraus legis*. EU-lidstaten zijn in beginsel vrij de vorm en middelen te kiezen voor de implementatie van de bepalingen uit een richtlijn. Voor de omzetting van een richtlijn in het nationale recht is het derhalve niet noodzakelijk dat de wetgever de bepalingen uit een richtlijn overneemt in een nationale wettelijke bepaling. Een algemeen rechtskader dat in overeenstemming is met de richtlijnbevestiging, kan voor de omzetting van die bepaling volstaan, zo blijkt uit de jurisprudentie van het HvJ EU.¹⁸ Met het leerstuk van *fraus legis* wordt reeds het met de GAAR uit ATAD1 beoogde doel bereikt. Daarom is het kabinet – zoals onder meer bij het Nederlandse standpunt over het voorstel van de EC voor ATAD1 al is aangekondigd¹⁹ – de mening toegedaan dat met het leerstuk van *fraus legis* de GAAR uit ATAD1 reeds in het Nederlandse belastingrecht is geïmplementeerd.

2.4 Extheffingen

¹⁷ Artikel 6 ATAD1.

¹⁸ Zie onder meer de arresten HvJ EU 5 juli 2007, ECLI:EU:C:2007:408, r.o. 41 t/m 45 (*Kofoed*) en HvJ EU 16 juni 2005, ECLI:EU:C:2005:388, r.o. 51 (*Commissie/Italië*).

¹⁹ Kamerstukken II 2015/16, 22112, nr. 2071, p. 8 en Kamerstukken II 2015/16, 22112, nr. 2126, p. 21.

Als een Nederlands belastingplichtig lichaam vermogensbestanddelen overbrengt naar een andere EU-lidstaat of EER-staat²⁰ dient Nederland ingevolge ATAD1 in de vennootschapsbelasting een zogenoemde exitheffing op te leggen ongeacht of de in die vermogensbestanddelen begrepen meerwaarden zijn gerealiseerd. De belastinggrondslag van de exitheffing is de waardeangroei van vermogensbestanddelen ten tijde van de Nederlandse belastingplicht. Omdat het heffingsmoment niet aansluit bij daadwerkelijke realisatie biedt ATAD1 de mogelijkheid van uitstel van betaling. Over het uitstel van betaling mag rente worden berekend en indien gevaar voor niet-invordering bestaat kan zekerheid worden verlangd.

De huidige eindafrekeningsystematiek in Nederland komt wat betreft de belastingplicht overeen met de exitheffing in ATAD1. Wat betreft de invordering van de belastingclaim verschilt de Nederlandse systematiek op twee punten van ATAD1:

- Het uitstel van betaling bestrijkt in ATAD1 een periode van vijf jaar en de huidige Nederlandse uitstelregeling laat belastingplichtigen de keuze tussen betaling van de exitheffing voor zover voordelen ter zake van de vermogensbestanddelen worden gerealiseerd of een betaling in tien jaarlijkse termijnen.
- Volgens ATAD1 hoeft een belastingschuldige aan wie uitstel van betaling is verleend alleen zekerheid te stellen als gegronde vrees bestaat voor niet-invordering. Op basis van de huidige Nederlandse regelgeving kan de ontvanger in beginsel in alle gevallen waarin uitstel van betaling wordt verleend zekerheid vragen.

Deze twee verschillen worden in dit wetsvoorstel overbrugd. Hieronder volgt eerst een toelichting op de situaties waarin een exitheffing wordt geheven. Vervolgens wordt ingegaan op de invordering van de belastingclaim voor en na implementatie van ATAD1.

ATAD1 beschrijft de volgende vier situaties waarin een exitheffing opgelegd dient te worden:

- 1) Indien een belastingplichtige vermogensbestanddelen van zijn hoofdhuis in Nederland overbrengt naar een vaste inrichting in een andere EU-lidstaat of andere EER-staat.
- 2) Indien een belastingplichtige vermogensbestanddelen van zijn vaste inrichting in Nederland overbrengt naar het hoofdhuis of naar een vaste inrichting in een andere staat.
- 3) Indien een belastingplichtige zijn fiscale woonplaats naar een andere staat overbrengt (de feitelijke leiding van een onderneming wordt bijvoorbeeld naar een andere staat verplaatst).
- 4) Indien een belastingplichtige het bedrijf van een vaste inrichting naar een andere staat overbrengt (het gehele filiaal wordt bijvoorbeeld naar een andere staat verplaatst).

In situatie 1 behoudt Nederland op basis van het huidige Nederlandse fiscale systeem het recht de in de vermogensbestanddelen begrepen meerwaarden in de heffing te betrekken.²¹ In dat geval hoeft volgens ATAD1 geen exitheffing opgelegd te worden. In de tweede, derde en vierde situatie wordt volgens het Nederlandse fiscale systeem het verschil tussen de waarde in het economische verkeer en de boekwaarde van de vermogensbestanddelen in de heffing van vennootschapsbelasting betrokken.²² Het Nederlandse fiscale systeem voldoet derhalve aan de

²⁰ Een staat die partij is bij de O vereenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte.

²¹ Afdeling 2.10a Wet Vpb 1969 in combinatie met de leer naar aanleiding van HR 12 februari 1964, ECLI:NL:HR:1964:AX7655 (*Hopperzuiger*).

²² Respectievelijk op basis van artikel 8 Wet Vpb 1969 in samenhang met artikel 3.8 Wet IB 2001, artikel 15c Wet Vpb 1969 en artikel 15d Wet Vpb 1969.

vereisten die worden gesteld in ATAD1 om een exitheffing op te leggen waardoor wetswijziging op deze punten niet nodig is.

Nadat in hierboven genoemde gevallen de meerwaarde van een vermogensbestanddeel in de heffing is betrokken, wordt onder voorwaarden aan de belastingschuldige de mogelijkheid geboden om uitstel van betaling van de zogenoemde exitheffing te krijgen. Deze mogelijkheid is in de Invorderingswet 1990 (IW 1990) opgenomen naar aanleiding van jurisprudentie van het HvJ EU.²³ De huidige uitstelregeling die is opgenomen in de IW 1990 voorziet in de keuze tussen betaling van de exitheffing voor zover voordelen ter zake van de betreffende vermogensbestanddelen worden gerealiseerd of een betaling in tien gelijke jaarlijkse termijnen en geldt voor zowel de inkomstenbelasting als de vennootschapsbelasting. ATAD1 biedt slechts de mogelijkheid van betaling van de exitheffing in termijnen, gespreid over een periode van vijf jaar, waarbij het uitstel van betaling in elk geval dient te worden beëindigd als de belastingschuldige de voordelen realiseert.

Omdat ATAD1 voor de betaling van de exitheffing een termijn hanteert die afwijkt van de huidige Nederlandse regeling, maar slechts betrekking heeft op belastingplichtigen die zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting, wordt de huidige uitstelregeling gesplitst. Voor de inkomstenbelasting wordt de huidige uitstelregeling gehandhaafd. Voor de vennootschapsbelasting wordt een regeling voorgesteld conform ATAD1. Hierdoor wordt voor de vennootschapsbelasting de mogelijkheid van betaling bij winstrealisatie of een betaling in tien gelijke jaarlijkse termijnen vervangen door een betalingsregeling van vijf gelijke jaarlijkse termijnen. Voorts wordt, in lijn met ATAD1, alleen zekerheid verlangd als er gegronde vrees bestaat voor niet-invordering.

De overige in ATAD1 opgenomen bepalingen sluiten in grote lijnen aan bij de Nederlandse eindafrekeningsystematiek en de invordering daarvan. Dit geldt bijvoorbeeld voor de vaststelling van de waarde van het vermogensbestanddeel op het moment van overbrenging vanuit een andere staat de (vertrekstaat) naar Nederland. Door de vertrekstaat dient bij de berekening van de exitheffing het vermogensbestanddeel op de waarde in het economische verkeer (oftewel de marktwaarde) te worden gesteld. Vervolgens dient Nederland voor dat vermogensbestanddeel een zogenoemde step-up te verlenen. Dit betekent dat het vermogensbestanddeel niet tegen de kostprijs maar tegen de marktwaarde te boek wordt gesteld. Hierdoor wordt voorkomen dat er geheven wordt over een waardeontwikkeling die buiten de Nederlandse jurisdictie heeft plaatsgevonden. ATAD1 schrijft voor dat de waarde die is vastgesteld door de vertrekstaat als uitgangspunt wordt gehanteerd voor de step-up, tenzij deze niet overeenstemt met de marktwaarde. Op grond van het totaalwinstbegrip in de Nederlandse wetgeving dient een vermogensbestanddeel bij binnenkomst in Nederland gewaardeerd te worden op marktwaarde. Conform ATAD1 zal de Nederlandse inspecteur bij vaststelling van de hoogte van de step-up de waarde die de vertrekstaat bij de overdracht aan het vermogensbestanddeel heeft toegekend als uitgangspunt nemen. Maar indien de Nederlandse Inspecteur van mening is dat deze waarde geen acceptabele marktwaarde is op basis van het zakelijkheidsbeginsel, dan zal de Nederlandse

²³ HvJ EU 29 november 2011, ECLI:EU:C:2011:785 (*National Grid Indus*).

inspecteur zelf een marktwaarde vaststellen. Ook is in ATAD1 een uitzondering op de exitheffing opgenomen indien sprake is van tijdelijke overbrengingen van bepaalde activa (te weten: "activa in verband met effectenfinanciering, activa die als zekerheid worden gesteld of activa die worden overgebracht om aan prudentiële kapitaalvereisten te voldoen dan wel met het oog op liquiditeitsbeheer"), waarbij het de bedoeling is dat deze activa binnen een periode van 12 maanden weer terugkeren naar de EU-lidstaat van de overbrenger. Deze uitzondering sluit eveneens aan bij de huidige Nederlandse heffing van vennootschapsbelasting en behoeft geen aanvullende implementatie.

Net zoals voor de earningsstrippingmaatregel is in ATAD1 voor de exitheffing een uitzondering gemaakt op de algemene implementatiedatum van 1 januari 2019. Toepassing van de exitheffing kan met een jaar worden uitgesteld. Gezien het feit dat uit navraag bij de Belastingdienst blijkt dat belastingplichtigen in de praktijk zo goed als geen gebruik maken van de bestaande uitstelregeling, heeft kabinet een beroep op de verlate toepassingsdatum niet nodig geacht. Het uitgangspunt bij de implementatie van de exitheffing is dus 1 januari 2019, met dien verstande dat de wijzigingen voor het eerst toepassing vinden met betrekking tot belastingschulden waarvoor op of na 1 januari 2019 uitstel van betaling is verleend. Op deze wijze verandert er niets voor gevallen waarin reeds uitstel van betaling op grond van de huidige regeling in de IW 1990 is verleend.

3. Internetconsultatie

Op de internetconsultatie, die liep van 10 juli 2017 tot en met 21 augustus 2017, zijn in totaal 14 reacties binnengekomen, waarvan er 13 openbaar zijn. De openbare reacties zijn met name afkomstig van koepel- en belangenorganisaties (totaal 10).

De volgende koepel- en belangenorganisaties hebben gereageerd en ingestemd met openbaarmaking van de reactie:

- Aedes;
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten;
- Register Belastingadviseurs;
- Verbond van Verzekeraars;
- Neprom;
- The Netherlands British Chamber of Commerce;
- De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs;
- VNO-NCW;
- Tax Justice NL;
- American Chamber of Commerce.

Daarnaast hebben een wetenschapper verbonden aan de Universiteit Leiden, de redactie van de Vakstudie Nieuws en Allen & Overy samen met Loyens & Loeff namens marktpartijen die actief zijn in de publiek-private samenwerking gereageerd. Ook zij hebben ingestemd met openbaarmaking van hun reactie.

Vanwege de demissionaire status van het vorige kabinet en het proces betreffende de totstandkoming van een volgend kabinet ten tijde van de internetconsultatie is het implementeren van de minimumnorm als uitgangspunt genomen bij het conceptwetsvoorstel dat door eerstgenoemd kabinet voor consultatie is aangeboden. Hierdoor is ruimte gelaten aan een nieuw kabinet. De uitkomsten uit het regeerakkoord waren ten tijde van de consultatie nog niet bekend bij de belangstellenden. Hierin is ook de oorzaak gelegen dat bepaalde suggesties korthedshalve met een verwijzing naar het regeerakkoord zijn afgedaan.

Naar aanleiding van de reacties op de internetconsultatie is de geconsulteerde tekst op een aantal punten gewijzigd. Ook is in deze memorie op enkele plekken een bevestiging gegeven van bestaand beleid, zijn een aantal verduidelijkingen aangebracht en zijn enkele omissies hersteld. De reacties op het geconsulteerde conceptwetsvoorstel hebben met name betrekking op de CFC-maatregel en de earningsstrippingmaatregel. Dit komt omdat zoals gezegd Nederland al exitheffingen heeft en Nederland met het leerstuk van *fraus legis* reeds een algemene antimisbruikmaatregel kent. Hierna worden per maatregel de meest in het oog springende punten uit de reacties besproken. Ten aanzien van deze punten zat veel overlap tussen de verschillende reacties.

CFC-maatregel

In het geconsulteerde conceptwetsvoorstel heeft het vorige kabinet naar aanleiding van de aangenomen motie Groot²⁴ gekozen model A van de CFC-maatregel uit ATAD1 uit te werken. In deze internetconsultatie is aanvullend aan belangstellenden de algemene vraag gesteld of zij een voorkeur hadden voor model A of voor model B. Beide modellen kennen, zoals opgemerkt, dezelfde toets voor het vaststellen of er al dan niet sprake is van een CFC. De modellen wijken af waar het gaat om vaststelling van de CFC-voordelen die tot de winst van de belastingplichtige worden gerekend.

Van de belangstellenden die de CFC-maatregel in hun reactie hebben betrokken heeft de overgrote meerderheid zich uitgesproken voor model B. De belangrijkste overweging daarbij was veelal de negatieve administratieve gevolgen van model A ten opzichte van model B. Een enkele belangstellende heeft zich uitgesproken voor model A. Met name omdat deze variant ook winstverschuiving vanuit andere landen dan Nederland naar een CFC kan tegengaan. Er waren ook belangstellenden die geen voorkeur hebben uitgesproken en hebben gepleit voor meer onderzoek.

Het kabinet kiest naast de bestaande systematiek waarin winst wordt vastgesteld met inbegrip van het *arm's-length*beginsel (model B) voor een aanvullende CFC-maatregel gebaseerd op model A. Deze aanvullende maatregel zal gelden in relatie tot laagbelastende landen en landen die zijn opgenomen op de EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties. Om deze regeling uitvoerbaar te maken en voor Nederlandse bedrijven met reële activiteiten in die landen een concurrentienadeel te voorkomen wordt de – eveneens in model A van ATAD1 opgenomen – uitzondering voor CFC's die een 'wezenlijke economische activiteit' uitoefenen concreet ingevuld. In de uitvoering spraktijk

24 Kamerstukken II 2016/17, 34552, nr. 56.

zal deze uitzondering aan de voorkant worden getoetst. Op die manier kan eenvoudig worden vastgesteld of de CFC-maatregel in een voorkomend geval van toepassing is. Conform een bij de internetconsultatie naar voren gebrachte wens wordt bij deze uitzondering een entiteitbenadering gehanteerd. Met deze wijzigingen ten opzichte van de consultatieversie wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan de bij de internetconsultatie door het bedrijfsleven geuite zorgen over toenemende administratieve lasten.

De aanvullende CFC-maatregel volgens model A kent een overlap met de jaarlijkse verplichte herwaardering van laagbelaste beleggingsdeelnemingen. Voor zover een waardeestijging rechtstreeks samenhangt met voordelen die uit hoofde van artikel 13ab met betrekking tot dat lichaam in aanmerking zijn genomen of in het geval van een negatief saldo aan besmette voordelen later in mindering kunnen worden gebracht, is geregeld dat het waarderingsvoorschrift niet geldt. Indachtig verschillende reacties op de internetconsultatie is dit niet beperkt tot een bepaalde termijn. Verder is, na opmerkingen van enkele belangstellenden, in het wetsvoorstel geregeld dat in het geval dat niet het hele jaar sprake is van een belang in een CFC de CFC-voordelen naar tijdsgelang worden bepaald. Tot slot is in de artikelsgewijze toelichting verduidelijkt hoe dient te worden omgegaan met valutaresultaten bij verschillende CFC-voordelen.

Ook zijn door verschillende belangstellenden risico's gesignaleerd op dubbele belastingheffing in het geval dat meerdere landen ter zake van dezelfde CFC de CFC-maatregel toepassen. Daarnaast is opgemerkt dat een CFC in de praktijk niet altijd voor het einde van het boekjaar de winst – inclusief de CFC-voordelen – uit dat jaar kan uitkeren. Dit is onder meer van belang om vast te stellen of de CFC-maatregel van toepassing is. Tegemoetkomen aan deze zorgen zou een versoepeling ten opzichte van ATAD1 betekenen. Omdat Nederland met de bestaande systematiek waarbij winst wordt vastgesteld met inbegrip van het arm's-lengthbeginsel aan de implementatieverplichting voldoet, bestaat in beginsel ruimte om in de aanvullende CFC-maatregel volgens model A af te wijken. Het kabinet heeft hier echter niet voor gekozen. Het kabinet wil dat de aanvullende CFC-maatregel prohibitief werkt en het is de bedoeling dat structuren met een CFC zonder wezenlijke economische activiteit in een laagbelastend land of land op de EU-lijst van niet coöperatieve jurisdicties zich onder Nederland niet meer gaan voordoen. Hierbij passen volgens het kabinet geen verdere versoepelingen.

Earningsstrippingmaatregel

Verschiedende belangstellenden hebben vanwege de implementatie van de earningsstrippingmaatregel gevraagd om eerbiedigende werking voor bestaande situaties. Door het verlenen van een eerbiedigende werking zou de nu geldende regeling van toepassing blijven op bestaande leningen. In het per internet geconsulteerde conceptwetsvoorstel is vanwege de negatieve gevolgen voor de uitvoerbaarheid geen eerbiedigende werking opgenomen. Wel is in de internetconsultatie door middel van een open vraag aan belangstellenden gevraagd, in het geval

dat eerbiedigende werking wenselijk zou zijn, op welke uitvoerbare wijze dit kan worden opgenomen. Uitgangspunt bij een nieuwe wettelijke regeling is dat deze niet alleen van toepassing is op hetgeen na de inwerkingtreding voorvalt, maar ook op hetgeen bij de inwerkingtreding reeds bestond. Het voorgaande laat onverlet dat onmiddellijke werking – naar aanleiding van een belangenafweging – opzij kan worden gezet voor bestaande rechtsposities en verhoudingen. Naar de mening van het kabinet spelen bij die belangenafweging het doel van de voorgestelde aanpassing, de budgettaire aspecten en de uitvoeringsaspecten een rol. Indien deze uitgangspunten worden toegepast op de implementatie van de earningsstrippingmaatregel komt het kabinet tot de navolgende weging. Het bieden van eerbiedigende werking zou er in dit geval toe leiden dat een meer gelijke fiscale behandeling van vreemd vermogen en eigen vermogen pas op de lange termijn wordt gerealiseerd, terwijl het kabinet dat juist beoogt. Vanwege de negatieve gevolgen voor de uitvoerbaarheid is het bieden van eerbiedigende werking onwenselijk. Eerbiedigende werking past bovendien niet bij het voornemen uit het regeerakkoord om ter vereenvoudiging enkele bestaande (complexe) specifieke renteaftrekbeperkingen af te schaffen, maar leidt tot een ingewikkelde samenloop en het hanteren van twee verschillende systemen naast elkaar. Tot slot leidt het bieden van eerbiedigende werking ertoe dat de budgettaire opbrengst in de eerste jaren fors lager zou zijn. Alles overziend meent het kabinet dat deze belangen zwaarder wegen. Er wordt in dit wetsvoorstel om die reden, zoals ook blijkt uit de budgettaire reeks in het regeerakkoord, niet in eerbiedigende werking voorzien voor de implementatie van de earningsstrippingmaatregel.

Bij de internetconsultatie is door middel van een open vraag aan belangstellenden voorgelegd of er een voorkeur is voor implementatie van de earningsstrippingmaatregel met een groepsuitzondering en met behoud van de bestaande renteaftrekbeperkingen, dan wel implementatie van de earningsstrippingmaatregel zonder groepsuitzondering en met het vervallen van de bestaande renteaftrekbeperkingen. In de meeste reacties komt naar voren dat er behoefte is aan een groepsuitzondering. In het wetsvoorstel is geen groepsuitzondering opgenomen. Het opnemen van een groepsuitzondering ondermijnt de doelstelling uit het regeerakkoord om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal meer gelijk te behandelen. Verder leidt het niet opnemen van de groepsuitzondering tot een robuuste earningsstrippingmaatregel die beter uitvoerbaar is. Met het niet opnemen van een groepsuitzondering wordt het mogelijk om een aantal bestaande specifieke (complexe) renteaftrekbeperkingen af te schaffen. Door veel belangstellenden is ervoor gepleit om de bestaande specifieke renteaftrekbeperkingen te laten vervallen bij de invoering van een earningsstrippingmaatregel.

In een aantal reacties op de internetconsultatie komt naar voren dat er onduidelijkheid bestaat over wat er dient te worden begrepen onder de begrippen 'EBITDA' en 'rentelasten' en hoe er dient te worden omgegaan met het voortwentelen van het niet-aftrekbare saldo aan renten. Het wetsvoorstel en het artikelsgewijze deel van deze memorie zijn aangevuld om de gevraagde duidelijkheid te geven.

4. Budgettaire aspecten

De budgettaire aspecten van dit wetsvoorstel staan weergegeven in de volgende tabel.

Tabel 1: Budgettaire effecten (€ mln., -/- = lastenverlichting) naar belastingjaar

Opbrengst x € mln	2019	2020	2021	struc.
CFC	0	0	0	0
Earningsstrippingmaatregel	1.343	1.392	1.525	2.061
GAAR	0	0	0	0
Exitheffing	0	0	0	0
Totaal	1.343	1.392	1.525	2.061

- Deze budgettaire effect zijn berekend op basis van de huidige stand van de wetgeving. Deze raming is dus gebaseerd op de huidige vpb-tarieven van 20 en 25 procent.
- Met betrekking tot het belastingjaar 2018 is er een budgettair effect omdat een klein deel van de ondernemingen vanwege earningsstripping in 2019 minder verlies zal hebben, waardoor er minder wordt teruggewenteld naar belastingjaar 2018. Deze opbrengst is toegerekend aan 2019.

Naar verwachting leidt dit wetsvoorstel tot een opbrengst van 1.343 miljoen in 2019 tot 2.061 miljoen euro structureel. Deze geactualiseerde budgettaire opbrengst wordt volledig veroorzaakt door de earningsstrippingmaatregel. Hierbij is uitgegaan van de huidige wettelijk geldende tariefstructuur van 20 tot 25%. De reden van de toename gedurende de jaren is dat in de raming expliciet rekening gehouden is met eventueel verliesvoorraden bij de geraakte ondernemingen. Bij een deel van de ondernemingen is voorafgaand aan de invoering van de earningsstrippingmaatregel nog een verliesvoorraad aanwezig, die vanwege de earningsstrippingmaatregel in de loop van de tijd kleiner wordt. Daardoor is op langere termijn de opbrengst groter.

Met betrekking tot de overige maatregelen (CFC, GAAR, exitheffingen) is de verwachting dat deze maatregelen niet tot een opbrengst leiden. De CFC-maatregel heeft met name een preventieve werking. Nederlandse bedrijven die een CFC hebben waaraan CFC-inkomen zou moeten worden toegerekend, kunnen dit bijvoorbeeld voorkomen door te voldoen aan de eisen voor een wezenlijke economische activiteit. Het effect van de maatregel is vooral het ontmoedigen van structuren zonder reële activiteit onder Nederland. Dit leidt niet tot een budgettaire derving. Er treedt naar verwachting een gedragseffect van 100% op. De antimisbruikbepaling GAAR is al in het Nederlandse belastingrecht geïmplementeerd met het zogenoemde *fraus legis* leerstuk. Hier treden dus geen budgettaire wijzigingen op. Wat betreft de exitheffingen komt de huidige eindafrekeningssystematiek in Nederland overeen met de exitheffing in ATAD1. De verschillen zien op twee punten: de periode waarover de uitstelregeling van toepassing is en de mogelijkheid om zekerheid te vragen door de ontvanger. Deze twee verschillen worden in dit wetsvoorstel weggelaten, maar hebben geen budgettaire implicaties.

Samenhang met andere maatregelen uit het regeerakkoord

Omdat de door het kabinet beoogde terugsluis van de met de grondslagverbreding verkregen middelen naar het bedrijfsleven niet voortvloeit uit ATAD1, kan deze geen onderdeel uitmaken van dit implementatiewetsvoorstel. Dit geldt ook voor de beoogde afschaffing van de specifieke renteaftrekbeperking voor bovenmatige deelnemingsrente, de specifieke aftrekbeperking voor bovenmatige overnamerente en de bepaling die ziet op de beperking van de verrekening van verliezen voor houdster- en financieringsmaatschappijen. Het kabinet zal de terugsluis opnemen in het pakket Belastingplan 2019. In dat pakket zal ook de afschaffing van de eerder genoemde bepalingen opgenomen worden, samen met de meeste andere fiscale maatregelen die voortvloeien uit het regeerakkoord. Voor alle maatregelen is er dan ook een geactualiseerde budgettaire raming opgesteld. Daarbij zal - zoals het kabinet als gebruikelijk bij de augustusbesluitvorming doet - het inkomstenkader gesloten worden, wat betekent dat er zal worden aangesloten bij de lastenontwikkeling die beoogd was bij Startnota. Het kabinet beoogt daarbij een evenwichtige lastenontwikkeling voor burgers en bedrijven.

Woningcorporaties

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen heeft de minister van Financiën toegezegd dat in het wetsvoorstel aandacht wordt besteed aan de gevolgen van earningsstrippingmaatregel voor woningcorporaties. Het voorliggende wetsvoorstel leidt voor woningcorporaties tot een stijging van de lasten van € 100 miljoen in 2019, naar verwachting stijgend naar € 353 miljoen in 2028. De reden van deze stijging is dat een groot deel van de woningcorporaties in de afgelopen jaren fiscaal verlieslijdend is geweest waardoor er momenteel een grote verliesvoorraad aanwezig is bij de woningcorporaties. Hierdoor leidt de earningsstrippingmaatregel in het begin tot een relatief laag te betalen extra bedrag voor woningcorporaties. Na uitputting van de verliesvoorraad zal de maatregel volgens de huidige inschattingen meer opbrengen. De lastenverzwaring heeft effect op de investeringscapaciteit van woningcorporaties. Daarbij zij aangetekend dat deze bedragen gebaseerd zijn op de geldende tariefstructuur terwijl het kabinet voornemens is de tarieven te verlagen in het Belastingplanpakket 2019. Ook andere maatregelen uit het regeerakkoord, zoals de verhuurderheffing, hebben invloed op woningcorporaties. Daarom kan zal in het Belastingplan 2019, in lijn met de bij de AFB gedane toezegging, worden ingegaan op de gevolgen van alle voorgenomen maatregelen gezamenlijk voor woningcorporaties. Pas dan kan het per saldo effect op de investeringscapaciteit van woningcorporaties worden beoordeeld.

5. Uitvoeringskosten Belastingdienst

Bij het opstellen van de uitvoeringstoetsen voor het ATAD1-wetsvoorstel is gebleken dat uitvoering van het wetsvoorstel een IV-investering vraagt die niet tijdig kan worden gerealiseerd. De Belastingdienst onderzoekt nader hoe aan de uitvoerbaarheid invulling kan worden gegeven tot de geautomatiseerde ondersteuning gerealiseerd is en wat de bijkomende uitvoeringskosten zijn. De uitvoeringskosten voor de Belastingdienst zijn opgenomen in de hierna opgenomen tabel, maar zullen worden aangepast als het onderzoek daartoe aanleiding geeft. De uitvoeringskosten bij de Belastingdienst zullen worden gedekt op het begrotingsartikel van de Belastingdienst.

Tabel 2: Overzicht uitvoeringskosten Belastingdienst (€ mln.)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Controlled foreign companies	1,24	1,32	0,57	0,57	0,57	0,57
Earningsstrippingmaatregel	0,80	1,74	0,74	1,92	1,92	1,83
Exitheffingen	-	-	-	-	-	-
totaal	2,04	3,07	1,31	2,49	2,49	2,40

6. Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger

De enige maatregel in het wetsvoorstel die leidt tot meer dan verwaarloosbare effecten op de regeldruk betreft de earningsstrippingmaatregel. Er wordt vanuit gegaan dat – met inachtneming van de gehanteerde drempel voor de omvang van de rente van € 1 miljoen of als dat hoger is 30% van de gecorrigeerde winst - circa 2800 bedrijven met de renteaftrekbeperking te maken krijgen. Deze bedrijven zullen extra werkzaamheden moeten gaan verrichten ten behoeve van de aangifte, inclusief monitoring, zodat gewaarborgd is dat men de aftrekbeperking juist toepast. Uitgaande van een bedrag aan gemiddelde kosten van circa € 35 betekent dit een toename van de administratieve lasten van circa € 0,1 miljoen.

Daarnaast zal er een categorie bedrijven zijn die jaarlijks moet opletten of ze geen grens overschrijden. Er wordt daarbij uitgegaan van circa 10.000 bedrijven aan de bovenkant van het middenbedrijf met gemiddeld € 25 aan extra kosten. De verwachte administratieve lasten daarvan bedragen dan € 0,25 mln.

In totaal leidt het wetsvoorstel dan tot een structurele toename van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven met € 0,35 miljoen.

7. Overleg koepel- en belangenorganisaties

Naar aanleiding van de schriftelijke openbare consultatiereacties is gesproken met de volgende partijen:

- Aedes;
- Register Belastingadviseurs;
- The Netherlands British Chamber of Commerce;
- De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs;
- VNO-NCW;
- Tax Justice NL;
- American Chamber of Commerce;
- International Project Finance Association.

In de gesprekken hebben de partijen de schriftelijke inbreng nader toegelicht. Tax Justice NL heeft in aanvulling op hetgeen schriftelijk is ingebracht te kennen gegeven een voorkeur te hebben voor een robuuste en uitvoerbare earningsstrippingmaatregel. In dat kader pleit Tax Justice NL ervoor geen groepsuitzondering op te nemen en niet te voorzien in eerbiedigende werking. Verder heeft Aedes in meerdere gesprekken benadrukt dat woningcorporaties relatief zwaar worden getroffen door de earningsstrippingmaatregel ten opzichte van andere sectoren. De koepel voor financiers en bouwers op het gebied publiek private samenwerking (PPS), de International Project Finance

Association, heeft ook aandacht gevraagd voor de gevolgen van de earningsstrippingmaatregel voor de PPS-sector.

8. Transponeringstabel

Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwikings praktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26)	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling: Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte
Artikel 1	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, bepaling over het toepassingsgebied van de richtlijn.	-	-
Artikel 2, eerste lid	Geïmplementeerd in artikel 15b, tweede en zesde lid, Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 2, tweede lid	Geïmplementeerd in artikel 15b, tweede en zesde lid, Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 2, derde lid	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 7, tweede en vierde lid, Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 2, vierde lid, eerste zin	Voor de toepassing van artikel 4, derde lid, onderdeel b, van de richtlijn niet geïmplementeerd omdat dat een facultatieve bepaling betreft. Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid,	De bepaling zelf biedt geen beleidsruimte, maar lidstaten kunnen – binnen de grenzen van het primaire EU-recht – besluiten strengere eisen te stellen dan de	Van de mogelijkheid om strengere eisen te stellen is voor de toepassing van artikel 4, derde lid en artikel 7, tweede lid, onderdeel b) gebruik gemaakt.

	<p>onderdeel a, van de richtlijn geïmplementeerd in artikel 13ab, achtste tot en met tiende lid, Wet Vpb 1969.</p> <p>Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn niet geïmplementeerd.</p>	<p>richtlijn. De richtlijn is een minimumnorm.</p>	
<p>Artikel 2, vierde lid, tweede zin</p>	<p>Behoeft nog geen implementatie (ingevolge Richtlijn (EU) 2017/952 vervangen en ingevolge die richtlijn geldt een latere toepassingsdatum, 1 januari 2020).</p>	-	-
<p>Artikel 2, vijfde lid</p>	<p>Voor de toepassing van artikel 4, zevende lid, van de richtlijn geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.</p> <p>Voor de toepassing van artikel 7, derde lid, tweede zin, van de richtlijn, geïmplementeerd in artikel 13ab, vierde lid, onderdeel b, Wet Vpb 1969.</p>	<p>Mogelijkheid om uitzonderingen voor financiële ondernemingen op te nemen.</p>	<p>Van deze mogelijkheid wordt voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn geïmplementeerd.</p>
<p>Artikel 2, zesde lid</p>	<p>Niet geïmplementeerd, bestaand recht in afdeling 2.10a Wet Vpb 1969 in combinatie met de leer naar aanleiding van HR 12 februari 1964, ECLI:NL:HR:1964:AX765 5.</p>	<p>Geen.</p>	-
<p>Artikel 2, zevende lid</p>	<p>Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 15c Wet Vpb 1969.</p>	<p>Geen.</p>	-

Artikel 2, achtste lid	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 15d Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 2, negende lid	Behoeft geen implementatie (wordt ingevolge Richtlijn 2017/952 vervangen en ingevolge die richtlijn geldt een latere toepassingsdatum, 1 januari 2020).	-	-
Artikel 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, algemene bepaling over rangorde van de richtlijn ten opzichte van nationale of verdragsrechtelijke bepalingen.	-	-
Artikel 4, eerste lid, eerste zin	Geïmplementeerd in artikel 15b, eerste lid, Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 4, eerste lid, tweede zin	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 15 Wet Vpb 1969.	Mogelijkheid om financieringskostens urplus en EBITDA op niveau van het concern te berekenen.	Van de mogelijkheid wordt gebruik gemaakt.
Artikel 4, tweede lid	Geïmplementeerd in artikel 15b, derde lid, Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 4, derde lid, onderdeel a	Geïmplementeerd in artikel 15b, eerste lid, Wet Vpb 1969.	Facultatieve bepaling om een drempel op te nemen.	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt.
Artikel 4, derde lid, onderdeel b	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.	Mogelijkheid om op zichzelf staande entiteiten uit te zonderen.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 4, vierde lid, onderdeel a	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve	Mogelijkheid om bestaande leningen uit te zonderen.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik

	bepaling betreft.		gemaakt.
Artikel 4, vierde lid, onderdeel b	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.	Mogelijkheid om leningen voor de financiering van langlopende openbare-infrastructuurproject en uit te zonderen.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 4, vijfde lid, onderdeel a	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.	Mogelijkheid om een eigenvermogenutzondering op te nemen.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 4, vijfde lid, onderdeel b	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.	Mogelijkheid om een EBITDA-uitzondering op te nemen.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 4, zesde lid	Geïmplementeerd in artikel 15b, vijfde lid, Wet Vpb 1969.	Verplichting om beleidskeuze te maken. Lidstaten moeten kiezen voor implementatie volgens onderdeel a, onderdeel b, of onderdeel c.	Gekozen voor onderdeel a.
Artikel 4, zevende lid	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.	Mogelijkheid om financiële ondernemingen uit te sluiten.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 4, achtste lid	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.	Deze bepaling is van belang voor artikel 4, vierde lid, onderdeel b, en artikel 4, vijfde lid, van de richtlijn. Dat zijn facultatieve bepalingen.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 5, eerste lid, onderdeel a)	Behoeft geen implementatie, deze bepaling is niet van toepassing op Nederland, omdat Nederland in de	Geen.	-

	beschreven situatie het recht behoudt de overgebrachte activa in de heffing te betrekken.		
Artikel 5, eerste lid, onderdeel b)	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 8 Wet Vpb 1969 in samenhang met artikel 3.8 Wet IB 2001.	Geen.	-
Artikel 5, eerste lid, onderdeel c)	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 15c Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 5, eerste lid, onderdeel d)	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 15d Wet Vpb 1969	Geen.	-
Artikel 5, tweede lid	Geïmplementeerd in artikel 25b, eerste lid, IW 1990.	Geen.	-
Artikel 5, derde lid, eerste zin	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 28 IW 1990.	Mogelijkheid om rente te berekenen.	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt.
Artikel 5, derde lid, tweede zin	Geïmplementeerd in artikel 25b, tweede lid, IW 1990.	Mogelijkheid om zekerheid te verlangen als er gevaar van niet-invordering bestaat.	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt.
Artikel 5, vierde lid	Geïmplementeerd in artikel 25b, derde lid, IW 1990.	Geen.	-
Artikel 5, vijfde lid	Niet geïmplementeerd, bestaand recht: artikel 8 Wet Vpb 1969 in samenhang met artikel 3.8 Wet IB 2001.	Geen.	-
Artikel 5, zesde lid	Niet geïmplementeerd, bestaand recht: artikel 8 Wet Vpb 1969 in samenhang met artikel 3.8 Wet IB 2001.	Geen.	-
Artikel 5, zevende lid	Niet geïmplementeerd, bestaand recht: artikel 8	Geen.	-

	Wet Vpb 1969 in samenhang met artikel 3.8 Wet IB 2001.		
Artikel 6	Niet geïmplementeerd, bestaand recht: het in de fiscale jurisprudentie ontwikkelde leerstuk van <i>fraus legis</i> .	Geen.	-
Artikel 7, eerste lid	Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn ten dele geïmplementeerd in artikel 13ab, derde lid, Wet Vpb 1969 en artikel 15e, tiende lid, Wet Vpb 1969 en voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 8b Wet Vpb 1969.	De bepaling zelf biedt geen beleidsruimte, maar lidstaten kunnen – binnen de grenzen van het primaire EU-recht – besluiten strengere eisen te stellen dan de richtlijn. De richtlijn is een minimumnorm.	Nederland implementeert artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn als aanvullende maatregel. Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn zou letterlijke implementatie van artikel 7, eerste lid, van de richtlijn een beperking betekenen van de toepassing van bestaand recht in artikel 8b Wet Vpb 1969. Hier is niet voor gekozen.
Artikel 7, tweede lid	Artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn geïmplementeerd in artikel 13ab, eerste lid, en artikel 15e, tiende lid, Wet Vpb 1969. Artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 8b Wet Vpb 1969.	Verplichting om beleidskeuze te maken. Lidstaten kunnen kiezen voor implementatie volgens onderdeel a of volgens onderdeel b. Maar lidstaten kunnen – binnen de grenzen van het	Gekozen om artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn te implementeren en aanvullend artikel 7, tweede lid, onderdeel a.

		primaire EU-recht – besluiten strengere eisen te stellen dan de richtlijn. De richtlijn is een minimumnorm.	
Artikel 7, derde lid, eerste zin	Geïmplementeerd in artikel 13ab, vierde lid, onderdeel a, Wet Vpb 1969.	Facultatieve bepaling in samenhang met artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn om een uitzondering op te nemen indien een derde of minder van de inkomsten voortkomt uit transacties met belastingplichtige of gelieerde ondernemingen.	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt.
Artikel 7, derde lid, tweede zin	Geïmplementeerd in artikel 13ab, vierde lid, onderdeel b, Wet Vpb 1969.	Facultatieve bepaling in samenhang met artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn om onder voorwaarden een uitzondering op te nemen voor financiële ondernemingen.	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt.
Artikel 7, vierde lid	Behoeft geen implementatie, omdat het een facultatieve bepaling betreft.	Mogelijkheid om in samenhang met artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn uitzonderingen op te nemen.	Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 8, eerste lid	Geïmplementeerd in artikel 13ab, zevende lid Wet Vpb 1969.	Geen.	-

Artikel 8, tweede lid	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 8b Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 8, derde lid	Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn geïmplementeerd in artikel 13ab, eerste lid Wet Vpb 1969. Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn niet geïmplementeerd.	De bepaling zelf biedt geen beleidsruimte, maar lidstaten kunnen – binnen de grenzen van het primaire EU-recht – besluiten strengere eisen te stellen dan de richtlijn. De richtlijn is een minimumnorm.	Voor de toepassing van artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn zou implementatie van artikel 8, derde lid, van de richtlijn een beperking betekenen van de toepassing van bestaand recht in artikel 8b Wet Vpb 1969. Hier is niet voor gekozen.
Artikel 8, vierde lid	Niet geïmplementeerd.	De bepaling zelf biedt geen beleidsruimte, maar lidstaten kunnen – binnen de grenzen van het primaire EU-recht – besluiten strengere eisen te stellen dan de richtlijn. De richtlijn is een minimumnorm.	Gekozen om niet af te wijken van heffing in het belastingtijdvak van belastingplichtige. Dit betekent een strengere toepassing.
Artikel 8, vijfde lid	Geïmplementeerd in artikel 13, negentiende lid, Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 8, zesde lid	Geïmplementeerd in artikel 13, negentiende lid, en artikel 15e, elfde lid, Wet Vpb 1969.	Geen.	-
Artikel 8, zevende lid	Voor entiteiten geïmplementeerd in artikel 23e Wet Vpb 1969. Voor vaste inrichtingen	Geen.	-

	geïmplementeerd, in artikel 15e, tiende lid, in samenhang met artikel 23e Wet Vpb 1969.		
Artikel 9	Behoeft nog geen implementatie (ingevolge Richtlijn 2017/952 vervangen en ingevolge die richtlijn geldt een latere toepassingsdatum, 1 januari 2020).	-	-
Artikel 10, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, de bepaling richt zich slechts tot EU-instellingen.	-	-
Artikel 10, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, de bepaling betreft feitelijk handelen van de centrale overheid zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken.	-	-
Artikel 10, derde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, betreft feitelijk handelen van de centrale overheid van de betreffende lidstaten zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen.	-	-
Artikel 11	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, bepaling over de omzetting van de richtlijn.	-	-
Artikel 12	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, bepaling over de inwerkingtreding van de richtlijn.	-	-

Artikel 13	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, bepaling over de en adressanten van de richtlijn.	-	-
------------	--	---	---

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I, onderdeel A (artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

Het voorgestelde negentiende lid van artikel 13 Wet Vpb 1969 regelt dat in afwijking van het negende lid van dat artikel de deelnemingsvrijstelling van toepassing is op voordelen uit hoofde van een beleggingsdeelneming voor zover deze voordelen rechtstreeks samenhangen met op grond van het voorgestelde artikel 13ab Wet Vpb 1969 in aanmerking genomen voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam. Genoemd negentiende lid voorkomt dat er tweemaal wordt geheven over dezelfde winst van een gecontroleerd lichaam, eerst op grond van genoemd artikel 13ab en vervolgens bij uitkering van winst of vervreemding van het belang in het gecontroleerde lichaam.

Artikel I, onderdeel B (artikel 13a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

Het voorgestelde vierde lid van artikel 13a Wet Vpb 1969 regelt dat in afwijking van het eerste lid van dat artikel een waardeverandering van een belang in een lichaam als bedoeld in het eerste lid van dat artikel niet in aanmerking wordt genomen voor zover deze waardeverandering rechtstreeks samenhangt met voordelen die uit hoofde van het voorgestelde artikel 13ab Wet Vpb 1969 bij het bepalen van de winst van de belastingplichtige in aanmerking zijn genomen of in mindering kunnen worden gebracht op grond van het zevende lid van genoemd artikel 13ab. Genoemd vierde lid voorkomt dat er tweemaal wordt geheven over dezelfde winst van een gecontroleerd lichaam, dat wil zeggen eerst op grond van genoemd artikel 13ab en vervolgens op grond van het waarderingsvoorschrift van het eerste lid van genoemd artikel 13a. Op grond van het zevende lid van genoemd artikel 13ab wordt in het geval dat in enig jaar het saldo van door een gecontroleerd lichaam genoten besmette voordelen negatief is dit in mindering gebracht op positieve saldi in de zes volgende jaren. Voor de toepassing van het vierde lid van genoemd artikel 13a is relevant of in enig jaar een negatief saldo van door een gecontroleerd lichaam genoten besmette voordelen is ontstaan en op positieve saldi in mindering kan worden gebracht. Niet relevant is dus of dit negatieve saldo daadwerkelijk op een positief saldo in mindering is gebracht.

Artikel I, onderdeel C (artikel 13ab van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

In het voorgestelde artikel 13ab Wet Vpb 1969 is de CFC-maatregel opgenomen voor wat betreft lichamen. Op grond van deze bepaling worden voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam tot de winst van de belastingplichtige gerekend voor zover deze niet zijn uitgekeerd.

In het eerste lid van genoemd artikel 13ab is bepaald welke voordelen als voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam bij het bepalen van de winst van de belastingplichtige in aanmerking worden genomen. Dit zijn de door het gecontroleerd lichaam in het boekjaar van de belastingplichtige genoten zogenoemde besmette voordelen. De besmette voordelen zijn de in het eerste lid, onderdelen a tot en met f, van genoemd artikel 13ab limitatief opgesomde voordelen

verminderd met de met die voordelen verband houdende kosten. Het gaat om de volgende voordelen:

- rente of andere voordelen uit financiële activa (onderdeel a);
- royalty's of andere voordelen uit immateriële activa (onderdeel b);
- dividenden en voordelen uit de vervreemding van aandelen (onderdeel c);
- voordelen uit financiële leasingactiviteiten (onderdeel d);
- voordelen uit verzekerings-, bank- en andere financiële activiteiten (onderdeel e);
- voordelen uit factureringsactiviteiten bestaande uit verkoop- en dienstenvoordelen behaald met goederen en diensten, gekocht van en verkocht aan de belastingplichtige of een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon, en die weinig of geen economische waarde toevoegen (onderdeel f).

Aangezien ATAD1 deze voordelen niet nader afbakt en de CFC-maatregel een antimisbruikarakter heeft, kiest het kabinet ervoor om de in het eerste lid opgesomde besmette voordelen ook niet nader af te bakken, zodat zij een ruim toepassingsbereik hebben. Voor de invulling van deze begrippen wordt aangesloten bij hetgeen hier onder het huidige fiscale recht en in de huidige uitvoeringspraktijk reeds onder kan worden begrepen.

De besmette voordelen worden per gecontroleerd lichaam afzonderlijk in aanmerking genomen en worden bij het bepalen van de winst van de belastingplichtige in aanmerking genomen naar tijdsgelang en naar rato van het belang dat de belastingplichtige in het gecontroleerde lichaam heeft.

De omvang van de besmette voordelen wordt naar Nederlandse maatstaven bepaald. Bij de vaststelling van de omvang van de besmette voordelen dient dus rekening te worden gehouden met onder andere de deelnemingsvrijstelling, aftrekbeperkingen en aanpassingen van de belastinggrondslag – naar boven of naar beneden – die het gevolg zijn van de toepassing van het arm's-lengthbeginsel. Indien een gecontroleerd lichaam bijvoorbeeld dividend ontvangt dat zou zijn vrijgesteld onder de deelnemingsvrijstelling indien dat lichaam zou zijn onderworpen aan de Nederlandse vennootschapsbelasting, dan maakt dat dividend geen deel uit van de besmette voordelen. De vaststelling van de omvang van de besmette voordelen geschiedt met inachtneming van de functionele valuta waarin de winst van een gecontroleerd lichaam in de staat van vestiging wordt berekend. Rekening houdend met de functionele valuta maken valutaresultaten deel uit van de omvang van de besmette voordelen naar Nederlandse maatstaven. Indien de winst van een gecontroleerd lichaam bijvoorbeeld in Britse ponden wordt berekend, dan zal een valutakoersresultaat ten opzichte van het Britse pond tot uitdrukking komen in de omvang van de besmette voordelen. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als een gecontroleerd lichaam een belang heeft, waarop de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing zou zijn als dat gecontroleerde lichaam aan de Nederlandse vennootschapsbelasting zou zijn onderworpen, die luidt in een andere valuta dan het Britse pond en dat lichaam dat belang vervreemdt.

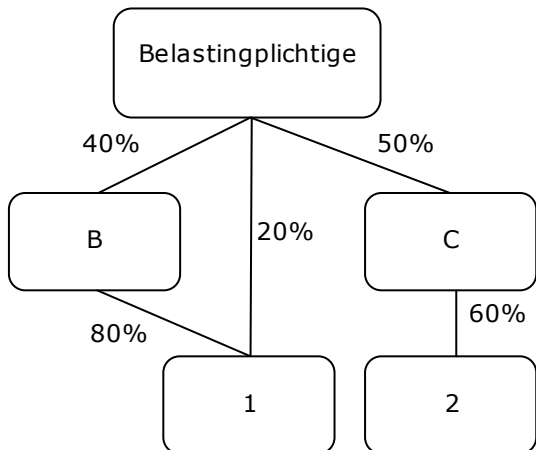
Ingevolge het tweede lid van genoemd artikel 13ab is het eerste lid van dat artikel slechts van toepassing voor zover het saldo van de in een jaar genoten besmette voordelen van een gecontroleerd lichaam positief is en voor het einde van het boekjaar van de belastingplichtige niet is uitgekeerd door dat gecontroleerde lichaam. In beginsel betreft een dividenduitkering de uitdeling van de winst van het vorige boekjaar. Het uitgangspunt is daarom dat de zogenoemde

last in, first out (lifo)-methode toepassing vindt. Als evenwel aannemelijk is dat de dividenduitkering een uitdeling betreft van winsten behaald in een ander jaar, ligt het voor de hand daarbij aan te sluiten. Het dividendbesluit is daarbij maatgevend. Indien er in het dividendbesluit niets wordt aangegeven, dan zal de lifo-methode worden gehanteerd. Daarbij wordt om vast te stellen of is voldaan aan de voorwaarde dat een gecontroleerd lichaam het saldo van de besmette voordelen heeft uitgekeerd aangenomen dat de dividenduitkering betrekking heeft op de besmette voordelen.

Het derde lid van genoemd artikel 13ab bevat twee criteria om vast te stellen of sprake is van een gecontroleerd lichaam. Het eerste criterium gaat over de mate waarin de belastingplichtige controle heeft in een lichaam. Het tweede criterium bepaalt in relatie tot welke staten de CFC-maatregel van toepassing is.

Aan het eerste criterium wordt voldaan indien de belastingplichtige al dan niet tezamen met een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon een direct of indirect belang heeft in een lichaam van meer dan 50% van de aandelen in het nominaal gestorte kapitaal, dat meer dan 50% van de statutaire stemrechten vertegenwoordigt of dat recht geeft op meer dan 50% van de winst. Het belang hoeft niet direct gehouden te worden. Voor de toepassing van dit criterium wordt – in afwijking van de bepaling van de in aanmerking te nemen besmette voordelen – het volledige belang dat een gelieerd lichaam houdt in aanmerking genomen en dus niet naar rato van het belang van de belastingplichtige in een aan hem gelieerd lichaam. Ook een indirect belang – bijvoorbeeld gehouden via een dochtervennootschap van de belastingplichtige – valt onder het bereik van deze bepaling.

Voorbeeld 1

Gegevens	Mate van controle
 <pre> graph TD BP[Belastingplichtige] -- 40% --> B[B] BP -- 50% --> C[C] BP -- 20% --> 1[1] B -- 80% --> 1 C -- 60% --> 2[2] </pre>	<p><u>Mate van controle</u></p> <p>Lichamen B en C zijn aan belastingplichtige gelieerde lichamen.</p> <p>Belastingplichtige heeft een 20%-belang in lichaam 1 en het aan belastingplichtige gelieerde lichaam B heeft een 80%-belang in lichaam 1. De belastingplichtige heeft in dit geval samen met de aan hem gelieerde lichamen een belang van 100%.</p> <p>Lichaam 1 is dus een gecontroleerd lichaam van belastingplichtige.</p> <p>Het aan belastingplichtige gelieerde lichaam C heeft een 60%-belang.</p> <p>Lichaam 2 is een gecontroleerd lichaam van belastingplichtige.</p>

	<p><u>In aanmerking te nemen voordelen</u></p> <p>Door CFC1 (= lichaam 1) genoten besmette voordelen dienen voor 32% ($40\% \times 80\%$) + $20\% = 52\%$ bij het bepalen van de winst van de belastingplichtige in aanmerking te worden genomen.</p> <p>Door CFC2 (= lichaam 2) genoten besmette voordelen dienen voor $50\% \times 60\% = 30\%$ bij het bepalen van de winst van de belastingplichtige in aanmerking te worden genomen.</p>
--	--

Aan het tweede criterium wordt voldaan indien het gecontroleerde lichaam volgens de fiscale of andere wetgeving van een aangewezen staat aldaar is gevestigd, tenzij dat lichaam volgens de fiscale wetgeving van een andere staat dan een hiervoor bedoelde aangewezen staat aldaar is onderworpen aan een belasting naar de winst. Een staat wordt bij ministeriële regeling aangewezen indien die staat op 1 oktober van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarin het boekjaar van de belastingplichtige aanvangt lichamen niet of naar een tarief van minder dan 7% onderwerpt aan een belasting naar de winst of indien die staat is opgenomen op de EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties.

Door uit te gaan van de vestigingsplaats volgens de fiscale of andere wetgeving van die staat is beoogd aan te sluiten bij het aangrijpingspunt voor belastingheffing in de desbetreffende staat. Dit kan bijvoorbeeld oprichting naar het recht van de desbetreffende staat zijn of het feit dat in die staat de statutaire zetel is gelegen. Dit om te voorkomen dat onbelaste structuren mogelijk zijn waarbij een lichaam is gevestigd in een niet-aangewezen staat, maar daar niet is onderworpen aan een belasting naar de winst omdat in die staat vestiging niet het aangrijpingspunt is voor belastingheffing. Als het lichaam volgens de fiscale wetgeving van een andere niet-aangewezen staat wordt onderworpen aan een belasting naar de winst is de CFC-maatregel niet van toepassing. Anders zou de CFC-maatregel van toepassing kunnen zijn als het lichaam een dubbele woonplaats heeft en één van deze woonplaatsen zich bevindt in een aangewezen staat, terwijl op grond van de andere woonplaats de winsten in voldoende mate worden belast.

De beoordeling met betrekking tot het statutaire tarief van de winstbelasting vindt jaarlijks plaats op 1 oktober van het kalenderjaar. Het gaat hierbij om het algemeen geldende statutaire tarief over ondernemingswinsten. Niet noodzakelijk is dat de belasting naar de winst van rijkswege wordt geheven; een winstbelasting geheven vanwege een lagere overheid kwalificeert eveneens. Een registratiebelasting, overdrachtsbelasting of kapitaalsbelasting kwalificeert niet. Hetzelfde zal doorgaans gelden voor een belasting die afhankelijk is van bijvoorbeeld de omzet of het vermogen, omdat in dat geval niet sprake is van een naar de winst geheven belasting. Bij de beoordeling worden tariefopstapjes (of tariefafstapjes) buiten beschouwing gelaten, mits die vanwege de hoogte van het tarief of de lengte van de schijf geen betekenisvolle invloed hebben. Voor deze

beoordeling is het niet van belang dat op het specifieke lichaam een bijzonder regime van toepassing is met een afwijkend statutair tarief. Tevens is niet van belang of het effectieve tarief lager is dan 7%, doordat bijvoorbeeld de buitenlandse grondslag waarover de belasting wordt geheven afwijkt van de grondslag naar Nederlandse maatstaven. Voor deze benadering is gekozen vanwege uitvoeringstechnische en diplomatieke redenen. Bij het samenstellen van de EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties wordt bovendien ook gekeken naar schadelijke preferentiële belastingregimes. Omdat de CFC-maatregel ook van toepassing is in relatie tot staten op de EU-lijst van niet coöperatieve jurisdicties vallen staten met een preferentieel belastingregime dat volgens de EU schadelijk is onder het bereik van de maatregel. Op deze manier wordt de fiscaal complexe - maar ook politiek en diplomatiek gevoelige - beoordeling van preferentiële belastingregimes uitgevoerd op Europees niveau.

Door de jaarlijkse beoordeling met betrekking tot het statutaire tarief en door de EU-lijst van niet coöperatieve rechtsgebieden jaarlijks vast te stellen (voorafgaand aan het kalenderjaar waarin het boekjaar van de belastingplichtige aanvangt) worden mutaties gedurende het boekjaar voorkomen. Daarnaast wordt de uitvoeringspraktijk geholpen met de jaarlijks gepubliceerde lijst met op grond van de hiervoor genoemde criteria aangewezen staten.

Voor de tarieftoets is de peildatum van 1 oktober gehanteerd zodat de lijst voor aanvang van het volgende kalenderjaar kan worden geconsulteerd om belangstellenden de gelegenheid te geven te reageren. Wat betreft de EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties is het doel bij de meest recente lijst aan te sluiten voor zover tijdige publicatie in de Staatscourant nog mogelijk is²⁵.

In het vierde lid van genoemd artikel 13ab zijn twee uitzonderingen opgenomen in welk geval in afwijking van het tweede lid van dat artikel geen sprake is van een gecontroleerd lichaam. De eerste uitzondering is opgenomen in onderdeel a van genoemd vierde lid en is van toepassing indien de door een gecontroleerd lichaam genoten voordelen doorgaans hoofdzakelijk bestaan uit andere voordelen dan besmette voordelen. Dat wil zeggen dat pas sprake is van een gecontroleerd lichaam als 30% of meer van de genoten voordelen van dat gecontroleerde lichaam bestaan uit besmette voordelen. Voor deze toets wordt een vergelijking aangelegd op nettobasis. De tweede uitzondering is neergelegd in onderdeel b van genoemd vierde lid en is van toepassing indien een gecontroleerd lichaam een financiële onderneming is als bedoeld in artikel 2, vijfde lid, ATAD1 en de door dat lichaam genoten besmette voordelen doorgaans hoofdzakelijk afkomstig zijn van anderen dan de belastingplichtige of een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon. Dat wil zeggen dat bij financiële ondernemingen pas sprake is van een gecontroleerd lichaam als 30% of meer van de besmette voordelen afkomstig is van de belastingplichtige of een aan hem gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon. Voor de definitie van financiële onderneming wordt verwezen naar artikel 2, vijfde lid, ATAD1.

In het vijfde lid van genoemd artikel 13ab wordt geregeld dat het eerste lid van dat artikel niet van toepassing is indien een gecontroleerd lichaam een wezenlijke economische activiteit uitoefent. Met deze benadering moet voor elk gecontroleerd lichaam afzonderlijk worden bepaald of er een wezenlijke economische activiteit wordt uitgeoefend. In het elfde lid van genoemd artikel 13ab

²⁵ Dat wil zeggen vóór 1 januari van het volgende kalenderjaar.

wordt geregeld dat nadere regels worden gesteld voor de bepaling van wat hier onder wordt verstaan. Dit is bij de toelichting op genoemd elfde lid nader uitgewerkt.

In het zesde lid van genoemd artikel 13ab wordt geregeld dat ter verrekening van de op de ingevolge het eerste lid van dat artikel uit hoofde van een gecontroleerd lichaam in aanmerking genomen voordelen drukkende buitenlandse winstbelasting de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt verminderd volgens artikel 23e Wet Vpb 1969. De vermindering is alleen van toepassing als het saldo van de besmette voordelen positief is.

Het zevende lid van genoemd artikel 13ab regelt dat voor zover het saldo van de door een gecontroleerd lichaam in een jaar genoten besmette voordelen negatief is en op grond van het eerste lid niet in aanmerking wordt genomen, dit in mindering kan worden gebracht op, en ten hoogste tot, het saldo van de positieve besmette voordelen van dat lichaam van de zes volgende jaren. Het in mindering brengen van negatieve saldi vindt plaats in de volgorde waarin deze zijn ontstaan en de volgorde waarin de positieve saldi zijn ontstaan. Op die manier wordt voorkomen dat bij fluctuaties tussen negatieve en positieve besmette voordelen over een periode van meerdere jaren alleen positieve besmette voordelen in aanmerking worden genomen. Vanuit het oogpunt van eenvoud is gekozen om negatieve besmette voordelen slechts voorwaarts verrekenbaar te laten zijn en daarvoor aan te sluiten bij de periode die bij verliesverrekening wordt gehanteerd. ATAD1 geeft de ruimte in overeenstemming met het nationale recht voorwaarts te verrekenen. In het regeerakkoord is afgesproken om de periode voor voorwaartse verliesverrekening te versoberen van negen jaren naar zes jaren. Voorgesteld wordt om in de CFC-maatregel aan te sluiten bij die termijn.

In het achtste lid tot en met tiende lid van genoemd artikel 13ab is neergelegd wanneer er voor de toepassing van dat artikel sprake is van een met de belastingplichtige gelieerd lichaam of gelieerde natuurlijk persoon. Hiervan is sprake als de belastingplichtige een direct of indirect belang heeft in een lichaam dat uitkomt boven een of meer van de in het tiende lid van dat artikel opgenomen drempels. Daarnaast is hiervan sprake als een natuurlijk persoon of een lichaam een direct of indirect belang heeft in de belastingplichtige dat uitkomt boven een of meer van de in genoemd tiende lid opgenomen drempels. Als een natuurlijk persoon of een lichaam een belang heeft in de belastingplichtige en in een of meer andere lichamen en dat belang uitkomt boven een of meer van de in genoemd tiende lid opgenomen drempels dan wordt ingevolge het negende lid van dat artikel ieder van deze lichamen aangemerkt als een met de belastingplichtige gelieerd lichaam. Er moet sprake zijn van een direct of indirect belang van ten minste 25% van de aandelen in het nominaal gestorte kapitaal, dat ten minste 25% van de statutaire stemrechten vertegenwoordigt of dat recht geeft op ten minste 25% van de winst. Het belang hoeft dus niet direct gehouden te worden; ook een indirect belang – bijvoorbeeld gehouden via een dochtervennootschap van de belastingplichtige – valt onder het bereik van deze bepaling.

Op grond van het elfde lid van genoemd artikel 13ab zullen uitsluitend voor de toepassing van de CFC-maatregel in de Uitvoeringsbeschikking vennootschapsbelasting 1971 nadere regels worden gesteld voor de bepaling van hetgeen onder een wezenlijke economische activiteit als bedoeld in

het vijfde lid wordt verstaan. Zoals in het algemeen deel reeds toegelicht wordt bij de invulling wanneer hiervan sprake is aangesloten bij de substance-eisen die per 1 april 2018 gelden voor beoordeling in de dividendbelasting of er sprake is van geldige zakelijke redenen die de economische realiteit weerspiegelen.²⁶ Naast de eisen die worden gesteld aan houdstervenootschappen in internationale structuren bij het in behandeling nemen van een verzoek tot zekerheid vooraf²⁷ worden twee aanvullende eisen gesteld, namelijk: een loonkosten criterium van € 100.000 en een kantoorruimte die gedurende ten minste 24 maanden ter beschikking staat. Dit betekent dat sprake zal zijn van een wezenlijke economische activiteit voor de toepassing van de CFC-maatregel indien een gecontroleerd lichaam cumulatief voldoet aan de volgende voorwaarden:

- Ten minste de helft van het totale aantal statutaire en beslissingsbevoegde bestuursleden van dat lichaam woont of is feitelijk gevestigd in de staat waarin dat lichaam is gevestigd.
- De in die staat wonende of gevestigde bestuursleden beschikken over de benodigde professionele kennis om hun taken naar behoren uit te voeren, tot welke taken ten minste behoort de besluitvorming, op grond van de eigen verantwoordelijkheid van dat lichaam en binnen het kader van de normale concernbemoeyenis, over door dat lichaam af te sluiten transacties, alsmede het zorg dragen voor een goede afhandeling van de afgesloten transacties.
- Dat lichaam beschikt over gekwalificeerd personeel voor de adequate uitvoering en registratie van de door dat lichaam af te sluiten transacties.
- In de staat waarin dat lichaam is gevestigd, worden de bestuursbesluiten van dat lichaam genomen.
- In de staat waarin dat lichaam is gevestigd, worden de belangrijkste bankrekeningen van dat lichaam aangehouden.
- In de staat waarin dat lichaam is gevestigd, wordt de boekhouding van dat lichaam gevoerd.
- Dat lichaam heeft een bedrag aan loonkosten dat een vergoeding vormt voor de werkzaamheden en dat overeenkomt met wat vertaald naar Nederlandse maatstaven ten minste € 100.000 zou bedragen.
- Dat lichaam heeft gedurende een periode van ten minste 24 maanden een in de staat waarin dat lichaam is gevestigd, gelegen onroerende zaak of deel van een onroerende zaak ter beschikking waarbij zich in die onroerende zaak, onderscheidenlijk dat deel, een kantoor bevindt dat is voorzien van gebruikelijke faciliteiten voor de uitoefening van de hiervoor genoemde werkzaamheden en die werkzaamheden ook daadwerkelijk in dat kantoor worden uitgeoefend.

Artikel I, onderdeel D (artikelen 15b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 15b Wet Vpb 1969 is de hoofdregel van de earningsstrippingmaatregel opgenomen. Op grond daarvan wordt, kort gezegd, de aftrekbaarheid van het verschil tussen de rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van

²⁶ Kamerstukken II 2017/18, 34788, nr. 2.

²⁷ Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 3 juni 2014, nr. DGB/2014/3101 (Stcrt. 2014, 15957).

geldleningen (het saldo aan renten) beperkt, voor zover dat saldo meer bedraagt dan het hoogste van 30% van de gecorrigeerde winst van de belastingplichtige of € 1 miljoen. In het onderstaande voorbeeld wordt dat toegelicht.

Voorbeeld 2

<i>Gegevens (in miljoenen euro's)</i>	
Brutowinst	230
Afschrijvingen	(50)
Personeelskosten	(50)
Aftrekbare rentelasten	(150)
Belastbare rentebaten	70
Winst (vóór toepassing van artikel 15b Wet Vpb 1969)	50
<i>Stap 1. Bepalen saldo aan renten ter zake van geldleningen (tweede lid)</i>	
Aftrekbare rentelasten	150
- /- Belastbare rentebaten	(70)
Saldo aan renten	80
<i>Stap 2. Bepalen gecorrigeerde winst (derde lid)</i>	
Winst (vóór toepassing van artikel 15b Wet Vpb 1969)	50
+ Afschrijvingen	50
+ Saldo aan renten	80
Gecorrigeerde winst	180
<i>Stap 3. Bepalen van de maximaal aftrekbare rente (eerste lid)</i>	
De maximaal aftrekbare rente bedraagt het hoogste van de volgende bedragen: € 54 miljoen (namelijk 30% van de gecorrigeerde winst van € 180 miljoen) of € 1 miljoen. In dit voorbeeld bedraagt de maximaal aftrekbare rente dus € 54 miljoen. Hierdoor komt € 26 miljoen van het saldo aan renten van € 80 miljoen niet in aftrek bij het bepalen van de in een jaar genoten winst. Als gevolg hiervan bedraagt de winst (derhalve vóór giftenaftrek) na toepassing van artikel 15b Wet Vpb 1969 € 76 miljoen.	

Ingevolge het tweede lid van genoemd artikel 15b wordt het saldo aan renten gedefinieerd als het bedrag waarmee de rentelasten ter zake van geldleningen de rentebaten ter zake van geldleningen overtreffen. Voor de bepaling van het saldo aan renten worden de rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van geldleningen binnen het jaar met elkaar gesaldeerd. Voor de volledigheid wordt in de tekst van genoemd tweede lid tot uitdrukking gebracht dat het saldo aan renten ten minste nihil bedraagt. Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat een eventueel positief saldo aan renten niet leidt tot een vrijstelling. Uitgangspunt voor het saldo aan renten vormen de rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van geldleningen die - zonder toepassing van genoemd artikel 15b - in aanmerking worden genomen bij het bepalen van de

winst. Hierdoor worden alleen de rentelasten en rentebaten ter zake van geldleningen die na toepassing van de overige artikelen inzake de bepaling van de winst aftrekbaar, onderscheidenlijk belastbaar, zijn, in aanmerking genomen bij de bepaling van het saldo aan renten. Het saldo aan renten omvat hierdoor bijvoorbeeld niet de rentelasten ter zake van geldleningen die op grond van artikel 10a Wet Vpb 1969 reeds van aftrek worden uitgesloten. Zodoende wordt een mogelijke samenloop met andere renteaftrekbeperkende bepalingen uitgesloten. Verder wordt opgemerkt dat de begrippen rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van geldleningen algebraïsch worden opgevat. Zo vergroot een eventuele negatieve rentebate ter zake van een verstrekte geldlening het saldo aan renten, terwijl een positieve rentelast ter zake van een verschuldigde geldlening het saldo aan renten verkleint. Voor een nadere toelichting van wat (mede) onder geldleningen en onder rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van geldleningen moet worden verstaan, wordt verwezen naar de toelichting op het zesde lid van genoemd artikel 15b.

In het derde lid van genoemd artikel 15b wordt geregeld dat bij het bepalen van de gecorrigeerde winst het bedrag van de winst - derhalve vóór vermindering met de aftrekbare giften - en vóór de toepassing van genoemd artikel 15b als uitgangspunt wordt genomen. Hierdoor maken de voordelen die niet tot de winst behoren geen deel uit van de gecorrigeerde winst. Bij dergelijke voordelen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de grondslagvermindering uit hoofde van de innovatiebox (artikel 12b Wet Vpb 1969), voordelen uit hoofde van een deelneming waarop de deelnemingsvrijstelling van toepassing is (artikel 13 Wet Vpb 1969) of winsten waarop de objectvrijstelling voor buitenlandse ondernemingswinsten toepassing vindt (artikel 15e Wet Vpb 1969). Hier staat tegenover dat grondslagverbredende regelingen de gecorrigeerde winst verhogen. Voorts heeft een verlies dat met de belastbare winst wordt verrekend of een negatief bedrag dat op basis van artikel 20a, eerste lid, Wet Vpb 1969 aan het betreffende jaar wordt toegerekend geen invloed op de gecorrigeerde winst. Om tot de gecorrigeerde winst te komen, wordt de winst vermeerderd met het totaal van de in een jaar bij de winstbepaling in aanmerking genomen afschrijvingen en afwaarderingen tot lagere bedrijfswaarde van een bedrijfsmiddel. De winst wordt verminderd met eventuele terugnamen in een jaar van eerdere afwaarderingen tot lagere bedrijfswaarde van een bedrijfsmiddel. De winst wordt verder vermeerderd met het saldo aan renten van het betreffende jaar. De winst wordt daarbij niet gecorrigeerd voor de rentelasten die zijn geactiveerd, omdat deze kosten in het jaar van activering niet in aanmerking zijn genomen bij de bepaling van de winst van dat jaar.

In het vierde lid van genoemd artikel 15b wordt geregeld dat bij de bepaling van het saldo aan renten, rentelasten en rentebaten die deel uitmaken van winst uit een andere staat als bedoeld in artikel 15e Wet Vpb 1969 waarop de objectvrijstelling voor buitenlandse ondernemingswinsten van toepassing is, buiten aanmerking blijven. Hierdoor wordt bij aanwezigheid van een of meer buitenlandse vaste inrichtingen de werking van de maatregel kort gezegd beperkt tot het Nederlandse hoofdhuys. Het saldo aan renten voor zover dat is toe te rekenen aan een buitenlandse vaste inrichting en de winst die is toe te rekenen aan een buitenlandse vaste inrichting blijven hierdoor voor de toepassing van dit genoemd artikel 15b, zowel bij de berekening van het saldo aan renten als bij de bepaling van de gecorrigeerde winst, buiten beschouwing.

In het vijfde lid van genoemd artikel 15b wordt geregeld dat het saldo aan renten dat in een jaar niet in aftrek komt bij het bepalen van de winst, in aanmerking wordt genomen bij het bepalen van de winst in het volgende jaar. Het niet-aftrekbare saldo aan renten komt daarbij in het volgende jaar in aftrek voor zover in dat jaar, na toepassing van de renteaftrekbepanking van het eerste lid van genoemd artikel 15b op het saldo aan renten van dat jaar, ruimte voor aftrek resteert. Die ruimte bedraagt het hoogste van 30% van de gecorrigeerde winst van de belastingplichtige of € 1 miljoen, verminderd met het saldo aan renten van het betreffende jaar. Het in aanmerking nemen geschiedt in de volgorde waarin de niet-aftrekbare saldi aan renten over de verschillende jaren zijn ontstaan. Het niet-aftrekbare rentesaldo aan renten in een jaar wordt door de inspecteur bij voor bezwaar vatbare beschikking vastgesteld. In het onderstaande voorbeeld wordt het in aanmerking nemen van niet-aftrekbare saldi aan renten toegelicht.

Voorbeeld 3

Gegevens jaar 1 (in miljoenen euro's)

Gecorrigeerde winst:	100
Saldo aan renten:	50

De belastingplichtige heeft in jaar 1 een saldo aan renten van € 50 miljoen. Op grond van het eerste lid van het voorgestelde artikel 15b Wet Vpb 1969 kan het hoogste van 30% van de gecorrigeerde winst (in het voorbeeld € 30 miljoen) of € 1 miljoen in aftrek worden gebracht. Van het totale saldo aan renten van € 50 miljoen wordt derhalve € 20 miljoen in het desbetreffende jaar van aftrek uitgesloten. Deze € 20 miljoen kan door de belastingplichtige in het volgende jaar in aanmerking worden genomen, indien daarvoor ruimte bestaat.

Gegevens jaar 2 (in miljoenen euro's)

Gecorrigeerde winst:	200
Saldo aan renten:	100

In jaar 2 kan de belastingplichtige van het saldo aan renten van € 100 miljoen van het betreffende jaar, op grond van het eerste lid van genoemd artikel 15b, maximaal € 60 miljoen ten laste van de winst van het betreffende jaar brengen (namelijk 30% van de gecorrigeerde winst van € 200 miljoen). Het niet-aftrekbare saldo aan renten van € 40 miljoen van jaar 2 kan door de belastingplichtige in aanmerking worden genomen in een volgend jaar. Aan het einde van jaar 2 bedragen de niet-aftrekbare saldi aan renten € 20 miljoen uit jaar 1 en € 40 miljoen uit jaar 2.

Gegevens jaar 3 (in miljoenen euro's)

Gecorrigeerde winst:	250
Saldo aan renten:	50

In jaar 3 kan de belastingplichtige het saldo aan renten van € 50 miljoen van het betreffende jaar volledig in aftrek brengen op grond van het eerste lid van genoemd artikel 15b, omdat 30% van de gecorrigeerde winst € 75 miljoen bedraagt.

Daarnaast resteert € 25 miljoen aan ruimte voor het in aanmerking nemen van de niet-aftrekbare saldi aan renten uit de jaren 1 en 2. Het niet-aftrekbare saldo aan renten uit het oudste jaar, in het voorbeeld € 20 miljoen uit jaar 1, wordt eerst in aanmerking genomen. Vervolgens wordt € 5 miljoen van het niet-aftrekbare saldo aan renten uit jaar 2 in aanmerking genomen. Aan het einde van jaar 3 resteert een niet-aftrekbaar saldo aan renten uit jaar 2 van € 35 miljoen.

Het zesde lid, onderdeel a, van genoemd artikel 15b regelt wat onder een geldlening als bedoeld in het eerste lid van dat artikel wordt verstaan. Een geldlening betreft volgens deze definitie een vordering of schuld die voortvloeit uit een overeenkomst van geldlening of een daarmee vergelijkbare overeenkomst. Dat begrip beperkt zich daarmee niet tot geldleningen in civielrechtelijke zin, zoals bankkredieten en obligatieleningen, maar omvat tevens overeenkomsten die vergelijkbaar zijn met een overeenkomst van geldlening. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan financial lease en aan huurkoop. Onder meer reserves en voorzieningen vallen daarentegen niet onder een met een geldlening vergelijkbare overeenkomst. Voor de toepassing van genoemd artikel 15b is de fiscale kwalificatie van de geldverstrekking leidend. Een civielrechtelijke geldlening die fiscaalrechtelijk als eigen vermogen wordt aangemerkt betreft derhalve geen geldlening voor de toepassing van dat artikel.

Het zesde lid, onderdeel b, van genoemd artikel 15b regelt dat voor de toepassing van dat artikel mede onder rentelasten ter zake van geldleningen worden begrepen kosten ter zake van geldleningen alsmede ter zake van rechtshandelingen die strekken tot het afdekken van renterisico's of valutarisico's ter zake van geldleningen. Hierbij moet primair worden gedacht aan juridische financieringskosten ter zake van geldleningen alsmede ter zake van bedoelde afdekkingsinstrumenten. Dit betreffen bijvoorbeeld afsluitkosten, advieskosten, kosten van bemiddeling, kosten ter zake van het opstellen van een overeenkomst van geldlening, registratiekosten, afsluitprovisies, garantieprovisies en boeterente.

Het zesde lid, onderdeel c, van genoemd artikel 15b regelt dat onder rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van geldleningen ook de valutaresultaten ter zake van geldleningen worden begrepen. Het gaat hierbij zowel om de valutaresultaten op de hoofdsom als om valutaresultaten op de rentetermijnen. Daarnaast worden in het zesde lid, onderdeel c, van genoemd artikel 15b de (positieve en negatieve) resultaten op de afdekkingsinstrumenten van renterisico's of valutarisico's ter zake van geldleningen onder de reikwijdte van het begrip rentelasten ter zake van geldleningen en rentebaten ter zake van geldleningen gebracht.

Het zesde lid, onderdeel d, van genoemd artikel 15b regelt dat renten ter zake van geldleningen die in een jaar als voortbrengingskosten van een activum worden geactiveerd, worden aangemerkt als rentelasten ter zake van geldleningen voor de bepaling van het saldo aan renten van dat jaar,

bedoeld in het tweede lid van genoemd artikel 15b. Het gaat hierbij om renten die als voortbrengingskosten worden geactiveerd in het kader van het vervaardigen van een activum. Deze renten zijn als zodanig nog niet in aanmerking genomen bij het bepalen van de in een jaar genoten winst, maar maken op grond van het zesde lid, onderdeel d, wel deel uit van het saldo aan renten van het tweede lid.

Het zevende lid van genoemd artikel 15b regelt dat voor zover het saldo aan renten dat in een jaar niet in aftrek komt bij het bepalen van de winst bestaat uit te activeren renten als bedoeld in het zesde lid, onderdeel d, van dat artikel, die renten niet worden geactiveerd als voortbrengingskosten van het betreffende activum. Die renten worden in aanmerking genomen bij het bepalen van de winst van dat jaar en op grond van de toepassing van genoemd artikel 15b in aftrek beperkt.

De tweede zin van het zevende lid van genoemd artikel 15b regelt dat indien het saldo aan renten dat in een jaar niet in aftrek komt, bestaat uit zowel te activeren renten als uit overige (reguliere) rentelasten, deze overige rentelasten bij voorrang in aftrek worden beperkt voor de toepassing van het eerste lid van dat artikel, terwijl de te activeren renten worden geactiveerd tot maximaal 30% van de gecorrigeerde winst. In het onderstaande voorbeeld wordt de werking van genoemd zevende lid geïllustreerd.

Voorbeeld 4

Gegevens

Een belastingplichtige heeft 150 te activeren voortbrengingskosten in het kader van het voortbrengen van een bedrijfsmiddel. Van de 150 voortbrengingskosten bestaat 50 uit te activeren renten. Daarnaast heeft de belastingplichtige nog overige rentelasten in dat jaar van 20. De belastingplichtige heeft een gecorrigeerde winst van 100.

Uitwerking

Door de toepassing van het zesde lid, onderdeel d, van het voorgestelde artikel 15b Wet Vpb 1969 worden de te activeren renten van 50 aangemerkt als rentelasten ter zake van geldleningen voor de bepaling van het saldo aan renten van dat jaar als bedoeld in het tweede lid. Het totale saldo aan renten van het jaar bedraagt daardoor 70, namelijk 50 te activeren renten en 20 overige rentelasten. De aftrekbaarheid van dit saldo wordt beperkt tot 30, namelijk 30% van de gecorrigeerde winst van de belastingplichtige. Voorgaande leidt ertoe dat van het saldo aan renten van 70 in dit voorbeeld 40 van aftrek wordt uitgesloten in het desbetreffende jaar.

De tweede volzin van het zevende lid van artikel 15b regelt dat de overige rentelasten bij voorrang van aftrek worden uitgesloten. Hierdoor worden in dit voorbeeld de overige rentelasten van 20 volledig van aftrek uitgesloten in het desbetreffende jaar.

De resterende 20 van aftrek uitgesloten rentelasten leiden op grond van de eerste volzin van het zevende lid van genoemd artikel 15b tot een beperking van de te activeren rentelasten ter zake van het voortgebrachte bedrijfsmiddel. Van het totaal aan te activeren rentelasten van 50 wordt 20 op grond van artikel 15b, zevende lid, eerste zin, niet geactiveerd, maar in aanmerking genomen bij het resultaat van een jaar en als zodanig van aftrek uitgesloten in het desbetreffende jaar. Voor

de resterende te activeren rentelasten van 30 die wel aftrekbaar zijn op grond van genoemd artikel 15b geldt dat deze worden geactiveerd. Voorgaande leidt ertoe dat in het voorbeeld de boekwaarde van het bedrijfsmiddel 130 bedraagt. Voor de volledigheid kan wordt opgemerkt dat de volledige 40 aan in aftrek beperkte rentelasten in aanmerking kunnen worden genomen bij het bepalen van de winst in het navolgende jaar, indien daarvoor ruimte bestaat.

Artikel I, onderdeel E (artikel 15e van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

Het voorgestelde tiende lid van artikel 15e Wet Vpb 1969 regelt dat de objectvrijstelling voor buitenlandse ondernemingswinsten niet van toepassing is op de aan een vaste inrichting toerekenbare besmette voordelen indien de vaste inrichting is gelegen in een op grond van voorgesteld artikel 13ab, derde lid, Wet Vpb 1969 bij ministeriële regeling aangewezen staat. De jaarlijks bij ministeriële regeling vastgestelde lijst van aangewezen staten zal daarom ook voor deze bepaling van belang zijn. Het is mogelijk dat de objectvrijstelling voor ondernemingswinsten tegelijkertijd ook uit andere hoofde niet van toepassing is. Voor zover dat het geval is, heeft de voorgestelde regeling voorrang. Dat geldt ook voor de vermindering op grond van het voorgestelde artikel 23e Wet Vpb 1969, die in een dergelijk geval voorrang heeft op de vermindering ingevolge artikel 23d Wet Vpb 1969. De artikelen 13ab, tweede lid, vijfde lid, onderdeel a, zesde tot en met achtste lid, en dertiende lid, en 23e Wet Vpb 1969 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat daarbij voor gecontroleerd lichaam wordt gelezen: vaste inrichting. Artikel 13ab, derde lid, vierde lid, onderdeel b, en achtste tot en met tiende lid, Wet Vpb 1969 is niet van overeenkomstige toepassing aangezien de reikwijdte van deze bepalingen zich beperkt tot gecontroleerde lichamen. In genoemd derde lid wordt geregeld wat onder een gecontroleerd lichaam wordt verstaan. In genoemd vierde lid, onderdeel b, is een uitzondering voor financiële ondernemingen opgenomen, die zich in overeenstemming met de in ATAD1 gestelde regels niet uitstrekt tot vaste inrichtingen.

Het voorgestelde elfde lid van artikel 15e Wet Vpb 1969 regelt dat de winst die wordt behaald met de overdracht van een onderneming of een zelfstandig onderdeel van een onderneming die, onderscheidenlijk dat, wordt uitgeoefend met behulp van een vaste inrichting, wordt vermindert met de met die winst rechtstreeks samenhangende besmette voordelen voor zover die voordelen reeds in aanmerking zijn genomen op grond van het tiende lid van dat artikel. Op deze manier wordt voorkomen dat er tweemaal wordt geheven over dezelfde winst van een vaste inrichting.

Artikel I, onderdeel F (23e van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

In het voorgestelde artikel 23e Wet Vpb 1969 is de verrekening (vermindering) ingevolge het voorgestelde artikel 13ab, zesde lid, Wet Vpb 1969 van op voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam drukkende buitenlandse winstbelasting uitgewerkt. De systematiek voor de berekening van deze vermindering komt overeen met de systematiek bij de deelnemingsverrekening van artikel 23c Wet Vpb 1969 en de verrekening bij buitenlandse

ondernemingswinsten van artikel 23d Wet Vpb 1969 met dien verstande dat de vermindering ingevolge genoemd artikel 23e per gecontroleerd lichaam afzonderlijk wordt toegepast.

Het eerste lid van genoemd artikel 23e regelt dat de op de voet van hoofdstuk V Wet Vpb 1969 berekende belasting wordt verminderd wegens de verrekening ingevolge het voorgestelde artikel 13ab Wet Vpb 1969.

In het tweede lid, onderdeel a, van genoemd artikel 23e is de mogelijkheid opgenomen om de door een gecontroleerd lichaam werkelijk betaalde winstbelasting te verrekenen (de zogenoemde eerste limiet). Deze regeling voorziet slechts in het voorkomen van dubbele belasting van door dat gecontroleerde lichaam betaalde winstbelasting. Op grond van het tweede lid, onderdeel b, van genoemd artikel 23e wordt het bedrag van de vermindering beperkt tot de belasting die in Nederland verschuldigd zou zijn over de voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam (de zogenoemde tweede limiet).

Het derde lid van genoemd artikel 23e regelt dat de vermindering nooit meer kan bedragen dan de in Nederland verschuldigde vennootschapsbelasting. De vermindering kan dus niet leiden tot een teruggave van vennootschapsbelasting. Uit genoemd derde lid volgt verder dat de verrekening bij voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam in dit kader pas in aanmerking wordt genomen nadat verminderingen volgens de belastingverdragen, het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001, de deelnemingsverrekening en de verrekening bij buitenlandse ondernemingswinsten zijn toegepast.

Het vierde lid van genoemd artikel 23e regelt dat als door de beperkingen van het te verrekenen bedrag ingevolge het tweede of derde lid van dat artikel in een jaar niet het volledige bedrag aan daadwerkelijk verschuldigde buitenlandse winstbelasting in mindering kan worden gebracht op de verschuldigde vennootschapsbelasting, het bedrag aan niet-verrekenende belasting kan worden overgebracht naar een volgend jaar. Overbrenging vindt alleen plaats als het in een volgend jaar te verrekenen bedrag door de inspecteur bij voor bezwaar vatbare beschikking is vastgesteld.

Het vijfde lid van genoemd artikel 23e regelt dat indien enig feit grond oplevert voor het vermoeden dat het volgens het vierde lid van dat artikel over te brengen bedrag te hoog is vastgesteld, de inspecteur de in dat lid bedoelde beschikking kan herzien bij voor bezwaar vatbare beschikking. Een feit dat de inspecteur bekend was of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn, kan geen grond voor herziening opleveren, behoudens in de gevallen waarin de belastingplichtige ter zake van dit feit te kwader trouw is. Artikel 16, tweede lid, aanhef en onderdeel c, derde lid en vierde lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1 onderdeel G (artikel 28c van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

De bepalingen die betrekking hebben op het compartimenteren van voordelen uit hoofde van een deelneming in geval van sfeerovergang zoals neergelegd in artikel 28c Wet Vpb 1969 gelden ingevolge de voorgestelde aanpassing van artikel 28c, zevende lid, Wet Vpb 1969 niet voor

voordelen die op grond van het voorgestelde negentiende lid van artikel 13 Wet Vpb 1969 onder de deelnemingsvrijstelling vallen. Dit zijn voordelen die rechtstreeks samenhangen met op grond van het voorgestelde artikel 13ab Wet Vpb 1969 in aanmerking genomen voordelen uit hoofde van een gecontroleerd lichaam. Om redenen van eenvoud en uitvoerbaarheid wordt aldus een samenloop tussen de regels voor compartimentering en de voorgestelde CFC-maatregel voorkomen.

Artikel II, onderdeel A (artikel 25a van de Invorderingswet 1990)

Voorgesteld wordt het eerste lid van artikel 25a IW 1990 aan te passen, zodat dit artikel alleen nog betrekking heeft op de exitheffing in de sfeer van de inkomstenbelasting.

De voorgestelde aanpassing van het eerste en tweede lid van genoemd artikel 25a is redactioneel van aard.

Artikel II, onderdeel B (artikel 25b van de Invorderingswet 1990)

Het voorgestelde artikel 25b IW 1990 heeft alleen betrekking op de exitheffing in de sfeer van de vennootschapsbelasting.

Op grond van het eerste lid van genoemd artikel 25b IW 1990 wordt net als in het huidige artikel 25a IW 1990 op verzoek uitstel van betaling verleend voor de voordelen die als gevolg van de exitheffing in aanmerking worden genomen. De betaling dient ingevolge ATAD1 alsdan in termijnen, gespreid over een periode van vijf jaar, plaats te vinden. Dit wordt geregeld in artikel 25b, eerste lid, IW 1990.

Op grond van het tweede lid van genoemd artikel 25b moet de belastingschuldige voldoende zekerheid voor de voldoening van de belastingschuld stellen als de ontvanger aannemelijk maakt dat er sprake is van gegronde vrees dat de belastingschuld niet kan worden verhaald. Op basis van de huidige wetgeving kan de ontvanger in beginsel in alle gevallen waarin in dit kader uitstel van betaling wordt verleend zekerheid vragen. In lijn met ATAD1 wordt voorgesteld de wetgeving aan te passen en te regelen dat de ontvanger deze voorwaarde alleen kan stellen indien gegronde vrees bestaat dat de belastingschuld niet kan worden verhaald. Hij kan deze voorwaarde van zekerheid stellen op het moment dat uitstel van betaling wordt verzocht, maar hij kan dit ook doen nadat reeds uitstel van betaling is verleend, dus gedurende de periode dat het uitstel loopt, indien alsnog blijkt dat er gegronde vrees bestaat dat de belastingschuld niet kan worden verhaald.

Het derde lid van genoemd artikel 25b regelt de situaties waarin het uitstel van betaling kan worden beëindigd. Net als in het huidige artikel 25a IW 1990 wordt het uitstel beëindigd ingeval de belastingschuldige niet meer in een EU-lidstaat of EER-staat is gevestigd, niet meer wordt voldaan aan de vereisten zoals op te nemen in een ministeriële regeling dan wel niet meer voldoende zekerheid is gesteld. Daarnaast wordt in onderdeel d van het derde lid van genoemd artikel 25b geregeld dat het uitstel wordt beëindigd ingeval de belastingschuldige de voordelen realiseert waarvoor uitstel van betaling is verleend.

Ingevolge het vierde lid van genoemd artikel 25b dient de belastingschuldige het verzoek om uitstel van betaling, net als onder het vierde lid van genoemd artikel 25a, tegelijk te doen met de aangifte over het jaar waarin de exitheffing is opgenomen.

Artikel III (inwerkingtreding)

Artikel I, dat ziet op van deze wet met betrekking tot de Wet Vpb 1969, treedt in werking per 1 januari 2019 en heeft effect voor boekjaren die aanvangen op of na die datum. Uitstel van de inwerkingtreding tot na deze datum is gelet op de budgettaire samenhang met het pakket Belastingplan 2019 ongewenst.

Artikel II, dat ziet op van deze wet met betrekking tot de IW 1990, treedt ook in werking per 1 januari 2019, met dien verstande dat de in dat artikel opgenomen maatregelen voor het eerst toepassing vinden met betrekking tot belastingschulden waarvoor op of na 1 januari 2019 uitstel van betaling is verleend.

De Staatssecretaris van Financiën,